

MOKSLAS MENAS LITERATŪRA

ANTROJI DALIS / 1964 — DONELAIČIO — METAI, BALANDŽIO 25 / APRIL 25, 1964 / PART TWO (NR. 98)

Šimtmečiais plaka nemarioji teatro širdis

William'o Shakespeare'o 400 metų gimimo sukakčiai

BEATRICE KLEIZAITĖ - KERBELIENĖ

Apie Shakespeare'o pirmuosius ryšius su teatru bei jo paties asmenį nedaug tikslių žinių turima. Pagal parapijos registraciją Stratford-upon-Avon filius Johannes Shaksperė buvo pakrikštytas 1564 m. balandžio mėn. 26 d. Šv. Jurgio šventėje. Tiksliai gimimo diena nežinoma, bet sekant tuolaikinių papročių, kūdikiai po gimimo greitai būdavo krikštijami, maždaug 3-jų dienų tarpe, tad ir poetui yra priskiriama tradicinė data balandžio 23 d., kuri sutampa ir su jo mirties diena 1616 metais.

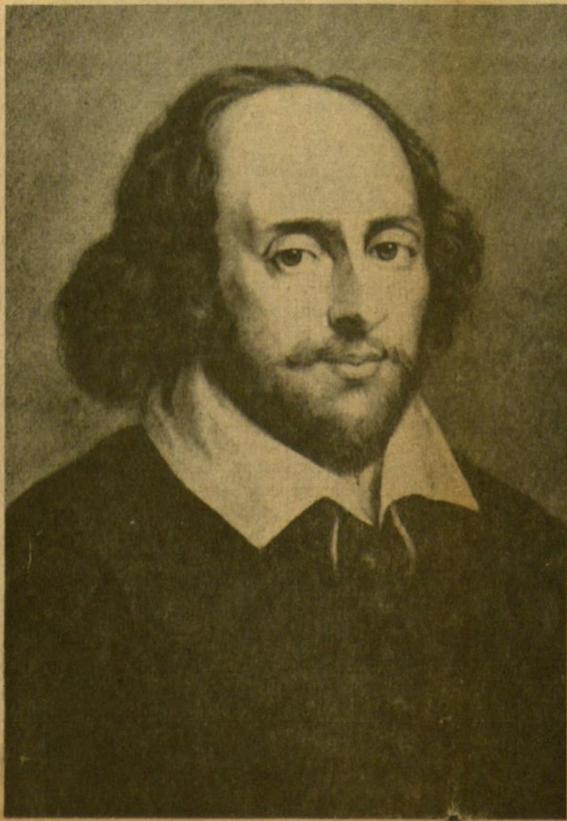
Jaunystė ir pasisekimas Londone

Shakespeare teturėjo 18 metų, žengdamas rimto vyro žingsnį į vedybas. Daug yra spėliojimų bei įtarimų, katro iniciatyva, gal suvedžiojimu, tai įvyko, bet pateikus faktus, išvadą geriausiai palikti susidaryti pačiam skaitytojui, kuris iš jų kaltesnis dėl šių skubių vedybų. Shakespeare'o sužadėtinė buvo Anne Hathaway, kaimyninio ūkininko duktė, 8 metais už jį vyresnė. Pas Worcester vyskupą yra draugų pasirašytas pareiškimas gauti leidimui Shakespeare'o ir Anne vedyboms anksčiau nustatyto laiko, nes, laukiant ilgiau, būtų atėjęs adventas, kurio metu vedybos buvo draudžiamos iki sausio mėn. vidurio. Gi jų atlikimas buvo nedelstinas. Vyskupas leidimą davęs, bet jaunieji susituokė ne Stratford'e, tik kitur, nežinomoje, spėjama katalikų bažnyčioje. Sešiams mėnesiams praėjus, gimė pirmoji dukra Susanna, netrukus ir dvygnukai Hamnet ir Judith. Po to duomenys apie Shakespeare'ą Stratford'e nutrūksta. Jis, palikęs šeimą, išvyksta į Londoną, kuriame išgyvena maždaug 25 metus, ir tada vėl grįžta savo gimtinėn, kur netrukus miršta. Šie faktai nerodo, kad jo vedybinis gyvenimas būtų buvęs malonus, atvirksčiai, tai kalba apie skubotą jungtuvę, trumpą drauge gyvenimą, ilgą persiskyrimą ir vėlyvame amžiuje grįžimą ir draugišką sutarimą. Toliau mums visai nėra reikalo gilintis.

Shakespeare'as Londonan atvyko apie 1587—88 m. ir tenai

pragyveno visą savo darbiningą gyvenimo laiką. Londono gyvenimas, jo gyventojų užsiėmimai ir malonumai darė įtakos Shakespeare'ui ir nuspalvino visą jo ateitį ir visus jo darbus. Londoniečiams jis rašė savo eiles ir teatro veikalus. Kaimo jaunuolis prisitaikė prie didmiesčio gyvenimo, įsiliejo į jo bangą ir leidosi srovės nešamas.

Jis turėjo lamę savo teatrinio darbo sąlygose, visą gyvenimą tedirbo tik su viena teatro grupe, tuo laiku garsiausia Londone, jai vienai terašė, jo veikalai buvo gerai pastatomi ir publikos mėgiami, todėl ir piniginiu atžvilgiu jis vertėsi geriau, negu kuris kitas tų dienų rašytojas. R. Greene pavydžiame puolime randame vertingos informacijos, kur matome, jog jau 1592 Shakespeare'o pasisekimas, kaip dramaturgo, buvo pakankamai didelis, kad keltų pavydą vienam tuo laiku taipgi didelį pasisekimą turėjusiam varžovui; antra, tai rodo, jog Shakespeare'as jau buvo puikias aktorius; ir trečia, kad Shakespeare'as turėjo draugų žymių žmonių tarpe. Venus ir Adonis 1593 ir Lucrece 1594 išleidimas jo, kaip rašytojo, vardą dar aukščiau iškėlė. Gi eilių dedikacija jaunam grafiui iš Southampton patvirtina, kad Shakespeare'as tikrai tu-

William'as Shakespeare'as

rėjo įžymių draugų. Kiek vėliau jo vardą užtikname drauge su garsiajū aktorių Kemp ir Burbage vardais Lordo Chamberlain'o vyrų trupėje, vaidinusi joje karalienė Kalėdų šventėse 1594. Shakespeare'as tebuvo 30 metų, ir aiškiai matyti, kad jo karjeros kelias Londone buvo nuostabus.

Buvo tuo, kuo pats nežinojo. Shakespeare'as yra pripažintas pasaulyje geriausiu dramų rašytoju. Jo sukurtieji vyrai ir moterys tebegyvena mūsų amintyje: Othello ir Desdemona, Romeo ir Julieta, Mackbeth'as, Hamlet'as, Marcus Brutus ar Karalius Lear'as yra gyvenimi, negu da guma žmonių.

(Nukelta į 2 psl.)

Vienas iš tų mums taip reikalingų žmonių

Dr. Alberto Tarulio perdaug anksti netekus

Dr. Albertas Tarulis

Dr Alberto Tarulio mirtis (balandžio mėn. 3 d.) mūsų tautai yra vienas iš tų negailėstingų likimo smūgių, kurie pastaraisiais mėnesiais ypač ištinka laisvojo pasaulio lietuvius. O Albertas Tarulis buvo vienas iš tų mums taip reikalingų ir palyginti retų žmonių, kurie gyvenimą tremtyje sugeba išnaudoti iki aukščiausio laipsnio naudingam Lietuvai darbu. Jis dirbo 8 valandas įstaigoj kaip ir daugumas, taigi laisvo laiko daugiau už kitus neturėjo. Tačiau jis dar pajėgė kas keli metai parašyti po knygą — ne šiaip kokią apysaką, kurią igūdęs rašytojas gali parašyti per metus ar ir greičiau, bet veikalą, kuriam paruošti reikia la-

bai daug laiko sugaišti įvairiuose archyvuose, nekaltant jau apie patį parašymą. Tarulio knyga apie Sovietų politiką Baltijos kraštų atžvilgiu 1918—1940 metų laikotarpy (Soviet Policy Toward the Baltic States 1918—1940) yra pirmo reikalingumo veikalas mūsų dabartiniame gyvenime. Tai politinės srities mokslo darbas ir kartu geriausia propagandinė priemonė. Jis laikomas įvairiuose Amerikos informacijos centruose užsieny ir tuo būdu prieinamas pasaulio skaitytojams. Būdinga mūsų gyvenime yra tai, kad vienas asmuo kartais padaro daugiau, nei keliolika organizacijų. Juk turime kelis veiksmius ir keliolika politinių partijų, bet kur jų tos srities politiniai darbai? Juk tos rūšies veikalai turėtų būti jų vienu iš svarbiausių rūpesčių. Be abejo, bus įdomi ir antroji A. Tarulio knyga apie Amerikos ir Baltijos valstybių santykius 1918—1922 metais, kurią šiomis dienomis išleidžia Katalikų universitetas Washingtone. Šią knygą baigęs praėjusiais metais, Tarulis ėmėsi darbo prie trečiosios knygos ir jau buvo gavęs jai leidėją — Notre Dame universiteto leidyklą, kuri išleido ir jo pirmąją knygą.

Tokie išsamūs tos srities darbai tiesiog daugelį stebino, nes

dam iš tikrųjų reikia ir laiko, ir geros sveikatos. Tik tie, kurie panašius darbus dirba, gali suprasti, kiek mokslo veikalui parašyti reikia energijos ir atsi-

davimo. Ta proga norisi atskleisti ir vieną paslaptį: Tarulis pats vienas, būdamas ne per stiprios sveikatos, gal būtų to

(Nukelta į 4 psl.)

Br. Murinas

Iš šiuo metu Clevelande, Ciurlionio ansamblio namuose, vykstančios dailininko darbų parodos

Gėlės (akvarelė)

William Shakespeare

SONETAI

***

Tu nelūdek, jei pasiimty sykį
Mane be užstato skaudus likimas:
Kuo gyvenau, šioj knygoj bus išlikę,
Ir ji tiesie tau mano atminimas.

Jei tu kada tą knygą atsiskleisi,
Didesnę dalį jos sau skirtą rasi.
Į mano kūną žemė turi teisį,
Bet ne į tavo kilnią dalį — dvasią.

Neteko tas, kas kūną jau paliko,
Gyvenimo mielių, to menko gero
Vien kirmimams ar gal balliam žudkui, —
Ar tokį lobį tau minėti dera?

Tik knygos tūris duoda knygai jėgą;
Tai mano aš, ir su tavim jis lieka.

***

Kai žmonės ir likimas plėšo širdį,
Kai niekinamam nēr kam pasiskųsti,
Kai vienas vėl imu likimą plūsti,
Kai šauksmo, rodos, nē dangus negirdi,

Norėčiau būti tuo draugu, kurs gall
Vilties, garbės, draugų turėti gausiai,
Turėti vieno meną, kito galią,
Tuo, ką turiu patenkintas mažausiai.

Tada, beveik ir pats save paniekęs,
Staiga aš mintimi tavim nuklystu:
Kaip vyturėlis, virš laukų išlėkęs,
Vos auštant pas dangaus vartus pragysta.

Mane brangioji tavo meilė gali
Laimingesniu paversti už karalių,

Vertė A. Tyruolis

***

Kaip scenoje artistas nerangus,
Kuris užmiršta rolę išmėgintą,
Ar kaip koksi pabūdielis klaukus,
Kuris nuo pykčio pats bejėgis krinta, —

Taip lygiai aš svyruoju ir blaškaus,
Išlieti noriu meilę tau kas diena,
Bet, lyg prislėgęs kvaitulio sunkaus,
Čmrai sustoju ir tylu kaip siena..

Todėl, nors vien tik laurai ir auda
Terūpi jums, nebylios mano eilės, —
Gyvenkite ir būkit visada
Ištikimi šaukliai manosios meilės!

O tu skaityk — ir stenkis akimi
Girdėt, ką šaukia siela nerami.

***

Bijau aš apie meilę prisitarti,
Nors vis labiau kasdien ilgiuos tavęs,
Tasai gėdingai smukdo meilės vertę,
Kas ją lyg prekę neša į gatves.

Aš daug sukūriau tau dainų visokių
Tada, kai meilė buvo mums nauja:
Lakštingala, nakties dievaitė, suokia
Tik vasaros džiaugsmingos pradžioje.

Ji žino, kad žmogus priprastų greitai
Prie žavesio jos muzikos lūdnos,
Todėl jinai nutildo savo fleitą,
Aidėjusią iš medžių tankumos.

Taip lygiai aš pritildau savo dainą,
Nujausdamas, kad jau ruduo ateina..

***

Kai laikrodis man skelbia, jog diena
Nejučiomis nakties bedugnėn rieda,
Kai juodus plaukus nuberia šerkšna
Ir bala žavesys žibutės žiedo:

Kai krinta lapai tuopų išdidžių,
Kurių pavėsy kaimenė išsėjos,
Ir svyra barzdos kertamų kviečių,
Ir vasarą jau laidoja rugšėjis, —

Apie jaunystę tavo aš mąstau
Ir apie tai, kad ji pranyks kaip rūkas,
Kad naujos gėlės atsiskleis netrukus,
Kad lemta neilgai žydėti tau,

Lai tavo grožis vaikuose atgyja,
Atremdamas Likimo kalaviją! 1

***

Mirties šaukiuosi širdžia nukamuota, —
Aš pavargau žiūrēt, kaip Menkysta
Ant karžygio lavono kelią puotą,
Kaip, niekinama priesalka šventa,

Kaip drabstoma purvais Garbė auksinė,
Kaip velka jungą Laisvė išdidi,
Kaip mėtos Gėda dvokiančiam šiukšlyne,
Kaip kilnūs ryžtai smaugiam širdy,

Kaip laizo kojas talentas tironui,
Kaip mulkis spardo dieviškus menus,
Kaip pataikauja Gėris nebylus
Išpuikusiam Niekšybės kapitonui..

Aš mirtį geidžiu, aš neturiu jėgų, —
Tiktai tave palikti man baugu.

Vertė A. Churginas

Šiame numery:

- W. Shakespeare'o 400 metų gimimo sukaktis.
- Dr. Alberto Tarulio pasigendant.
- W. Shakespeare'o sonetai.
- Kodėl šiluva, ne Aušros Vartai?
- Br. Kviklio "Mūsų Lietuvos pirmasis tomas.
- Lietuviškosios sonatos plokštelėse.
- K. Ostrauskas ir R. Viesulas apie kūrėjo pasireiškimo problematiką literatūroje ir dailėje.
- Moterų gyvenimas.

Šimtmečiais plaka nemarioji teatro širdis

(Atkelta iš 1 psl.)

Shakespeare'as, kaip ir daugelis jo bendralaikų rašytojų, visa tai laisvai naudojo, nejausdamas skrupulų. Kuone visi jo scenos veikalai atliepia senovinius dramų kūrinius, istorijos knygas ar anglų kalbon vers-tas apysakas iš italų bei graikų literatūros. Pvz. **Juliaus Cæsario** ne vien siužetas, bet iš-tisos scenos kuone pažodžiui pa-imtos iš Plutarcho **Garsiųjų graikų ir romėnų gyvenimo**. Kiekvienas Shakespeare'o di-džiųjų dramų veikalų siužetas buvo skolintas iš kurio nors ankstesnio rašytojo.

Intuityvus genijus

Ziūrėdami į visa tai, galėtume stebėtis, kaip žmogus, nekrei-pes dėmesio į rašymo meną, yra laikomas didžiausiu drama-turgu ir kūrybiniu genijum, ku-rį pasaulis kada nors pažino. Kaip žmogus, nebuvęs mastyto-jū, šiandien yra kartojamas, ci-tuojamas filosofų ir teologų, žmogus, nesiekęs gerinti žmoni-šios moralės, yra nuolat taria-mas mokytojų lūpomis, kunigų bei kitų, dirbančių žmonių gero-vei. Kur yra šios mislės raktas? Kaip ją atspėti? Atsaky-mas nėra sunkus. Shakespeare'as kūrė geriau, negu jis pats žinojo. Kaip ir kiti, bet kurios gyvenimo srities vyras, kuriuos šiandien vadiname didžiais, ir šis aktorius - dramaturgas ne-sąmoningai pasiekė ir laimėjo nepalyginti daugiau, negu to laiko atliktas darbas buvo už-tikrinęs. Kaip jaunas Saulius, išėjęs ieškoti tėvo asilų, rado valdovo vainiką, kaip Kolum-bas, išplaukęs su mintimi rasti kelį į Rytus, atrado Naująjį Pasaulį, taip panašiai atsikilo ir Shakespeare'ui. Jis rašė gru-bian Londono teatru, o laimė-jo sau žiūrovų minias visiems amžiams. Tai jis įvykdė, žino-damas tai ar ne, kad savyje tu-rėjo nepaprastai aukštą eks-presijos galią. Jis nutuko, kaip rašyti, semiantis medžiagos ir surandant įkvėpimo Graikijos ir Romos, Italijos, Ispanijos ir Prancūzijos, senosios Britanijos ar naujesnės Anglijos praecity-jė. Kaip jaunas Murillo išmoko piešti, bemašydamas dažus, Shakespeare'as įgavo aukštąjį literatūros meno supratimą, be-taisydamas ir beredaguodamas blankias apysakas, pritaikant jās scenos reikalavimams. Kaip genijui būdinga, Shakespeare'as buvo darbštas ir gausus savo darbo vaisiais, rašydamas vei-kalus, kurie vienas po kito kri-tė iš po nepavargstančios plunksnos. Dirbdamas jis išmo-ko, įgavo įgudimo, meistrisku-mo, artistinio pojūčio ir kant-rybės. Nežūrint, kad jam ra-šant, veikalai nebuvo dalinami į 5 veiksmus, Shakespeare'as turėjo dramatiškosios simetri-jos pojūtį bei proporcijos nuo-voką siužeto išvystyme.

Dramaturgo saviraiška iro-ma jo sugebėjimu įsigilinti į veikėjo charakterį, galvoti jo mintimis, jausti jo jausmais ir žvelgti gyveniman vaizduojamo charakterio akimis. Keats šito nedarė, kai kurie bandė tai įvykdyti bet neįstengė, gi Sha-kespeare'o saviraiška yra tuo įdomi, kad jis moka meniškai paslėpti savąjį aš. Keats'o poe-mose mes randame tikrąjį Keats. Manfred'e atpažįstame Byron'a, bet gi Mackbeth'e mes tematome nuodėmingąjį Thane of Cawdor ir jo nepajudinamą, ryžtingą žmoną, Hamlet'e, ran-dam vaizdingąjį Danijos princa, jo silpnąvalę motiną bei gašlų-jį dėdę. Othello vėl matome mieksingąjį Iago, suklaidintą maura, ir nekaltą Desdemona. Shakespeare'as mums leidžia pažinti begales sielų, bet jose mes negalime sugauti net užuo-minos paties autoriaus asmeny-bės.

Nemaža ginčų ir visokių prie-laidų yra sukėlę abejonės, begu Shakespeare'as buvęs jam pri-skiriamų kūrinių autorius. Yra tokių, kurie nori jo kūrinius priskirti Marlowe, Sir Walter Raleigh, Anthony Bacon ar jo garsiajam broliui Francis, o taipgi visi eilei aristokratų, net karalienei Elzbietai. Visa tai daroma daugiausia iš sno-biškumo, orus anglas negali patikėti, kad paprastas provinci-jos vaikinai, net gimnazijos ne-baigęs, sukurtų tokius nemir-tingus kūrinius, o ypač nebūda-mas aukštojo luomo žmogumi. Snobų nuomone, tai tegalėjo padaryti vien mėlyno kraujo, bent jau aukšto išsilavinimo žmonės, turintieji Oxford'o ar Cambridge'o magistro laipsnius. Šitos problemos visai nebuvo pirmaisiais trim šimtmečiais po Shakespeare'o mirties. Jis be jokių abejonų buvo pripažintas savo kūrinių autoriumi, vienu iškilniausių pasaulio kūrybinių genijų.

Studijuojant Shakespeare'o veikalus, aiškiai matyti, jog jie buvo rašyti žmogaus, puikiai nusimanančio apie patį teatrą ir jo problemas. Shakespeare'as, kaip rašytojas Robert Greene pasipiktindamas jį va-dino, buvo scenos "Johannes factotum". Nė vienas iš Bea-con'ų brolių toks nebuvo, taipgi nė vienas iš minėtų aristokratų apie teatrą daug ką nenusima-nė ir nė vienas iš Elzbietos lai-kų dramaturgų neteko būti taip tampaus su teatru suriš-tam, kaip Shakespeare'ui. Pa-galiau, palyginus vien raštus, kad ir to paties Beacon **Essay on Love**, būtų neįtikėtina, kad tas pats žmogus galėtų parašyti ir **Romeo ir Juliet**.

Shakespeare'as nebuvo pana-šus būdu į savo bendralaikius kolegas. Neteko jam, kaip Mar-lowe, dalyvauti nei lošti kokios nors rūšies politinėse partijose, nerėikėjo nei, kaip Jonson'ui, kalbėti už nepadorų rašymą. Sha-kespeare'as neįtardė entuziazmo anglių protestantizmui ar pačios Anglijos ekspansijai. Mirus ka-

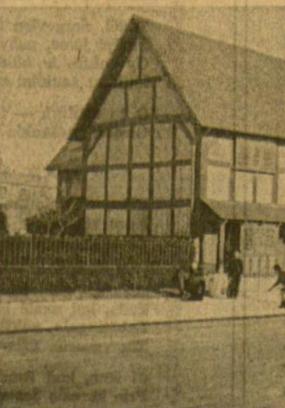
Abejonės, tačiau be pagrindo

gi ir artimas draugas bei me-cenatas grafas iš Southampton viešai išpažino katalikybę. Savo veikaluose Shakespeare'as su vienuoliais ir dvasiškiais el-giasi labai pagarbiai, priešingai kitiems jo laikų dramaturgams, jis rodo stebėtinai teisingą nu-simanymą katalikų tikėjimo apeigose bei papročiuose.

Tekstų vagys ir pirkliai

Maža tikslų žinių turime apie Shakespeare'o gyvenimą, nežūrint, kad tūkstančiai kny-gų apie jį parašyta, kuriose ne vienas jų autorius vaidino lite-ratūros Sherlock Holmes rolę. Nėra likę nei laišku, nei užrašų, darytų paties Shakespeare'o, išskyrus 6 parašus, kurių ketu-riuose net pavardė nevienodai raišduojama. Nedaug yra išli-kę veikalų iš Elzabetos, James I ar Karolio laikų, nedaug jų buvo ir atspausdinta, o todėl, kad autoriai perleisdavo visas teises, parduodami scenos vei-kalą kuriai nors teatro grupei,

kes of William Shakespeare. Šis leidinys vadinamas Pirmuo-viešai išpažino katalikybę. Savo veikaluose Shakespeare'as su vienuoliais ir dvasiškiais el-giasi labai pagarbiai, priešingai kitiems jo laikų dramaturgams, jis rodo stebėtinai teisingą nu-simanymą katalikų tikėjimo apeigose bei papročiuose.

Namas Stratforde, kuriame gimė William'as Shakespeare'as

riaienei Elzbietai, jis net buvo viešai apkaltintas, jog neatida-vęs poetiškos duoklės, nepabrė-žęs jos nuveiktų darbų. Nerasi-me jo veikaluose apdairuotų užjūrio užkariavimų, nei ispanų Nenugalimosios Armados sunai-kinimo gyriaus. Sau temas jis sėmėsi iš Anglijos istorijos bei tradicinės literatūros. Jo kūri-niai prieinami ir suprantami kiekvienam; jie universalūs.

Ar Shakespeare'as buvo katalikas?

Salia abejonų, kam priskirti Shakespeare'o veikalus, dar vie-na mintis kankina mokytojų žmo-nių galvas. Gandas kilo po ang-likon archidiakono Davies pa-reiškimo, kad Shakespeare'as "mirė, būdamas popiežininku". Ir daugelis stropių mokslo žmo-nių tvirtina, kad didysis drama-turgas buvo Motinos Bažny-čios vaikas. Šita galimybė nėra jau taip abejotina, nes Sha-kespeare'as gyveno tuo laiku, ka-d katalikai buvo persekiojami. Jo motina buvo katalikė, taip-

William'as Shakespeare'as Centriname parke, New York

William'as Shakespeare'as Centriname parke, New York

gi ir artimas draugas bei me-cenatas grafas iš Southampton viešai išpažino katalikybę. Savo veikaluose Shakespeare'as su vienuoliais ir dvasiškiais el-giasi labai pagarbiai, priešingai kitiems jo laikų dramaturgams, jis rodo stebėtinai teisingą nu-simanymą katalikų tikėjimo apeigose bei papročiuose.

Tekstų vagys ir pirkliai

Maža tikslų žinių turime apie Shakespeare'o gyvenimą, nežūrint, kad tūkstančiai kny-gų apie jį parašyta, kuriose ne vienas jų autorius vaidino lite-ratūros Sherlock Holmes rolę. Nėra likę nei laišku, nei užrašų, darytų paties Shakespeare'o, išskyrus 6 parašus, kurių ketu-riuose net pavardė nevienodai raišduojama. Nedaug yra išli-kę veikalų iš Elzabetos, James I ar Karolio laikų, nedaug jų buvo ir atspausdinta, o todėl, kad autoriai perleisdavo visas teises, parduodami scenos vei-kalą kuriai nors teatro grupei,

1593-94, kuomet Londono te-atrai miesto burmistro potvar-kiu buvo uždaryti, Shakespea-re'as praleido savo kūrybinį lai-ką rašydamas eilėraščius. Gi atsidiarius teatras, vėl grįžta prie mylimojo scenos darbo.

Dramos veikalų kūryba yra visada ypač veikiami paties te-atro fizinių sąlygų. Pvz. graikų tragedijos buvo rašomos pasta-tymams atvirame lauke, Ibe-nas rašė uždarai scenai pritaik-intus veikalus, o šiandien, nau-dojantis moderniais šviesų efek-tais, dramaturgams vėl atsive-riai kiti horizontai. Aišku, jeigu Shakespeare'as būtų rašęs šių dienų scenai, jis viską būtų ki-taip daręs. Pagaliau, norėdami geriau suprasti jo veikalus, tu-rime šiek tiek susipažinti su pa-čią Elzabetos laikų teatru. Skaitant bet kurį Shakespeare'o veikalą, mums kyla klausimas dėl jo pastatyto, o ypač scenų pakeitimo (pvz. Anthony ir Cleopatra yra 43 atskiros scenos - paveikslai). Dramatur-gas turėjo daugiau problemų scenų pervedimuose, negu ju vėlesnieji pasekėjai, rašę scenai su uždanga.

Elzabetos teatras buvo kon-venacionalus. Maža dėmesio bu-vo skiriama pačiai scenai, žiū-rovo vaizduotė, sekama auto-rariaus pateiktus žodžius, pati su-sikurdavo vaizdą. Moterų akto-rių Shakespeare'o laikais visai nebuvo. Veikalų herojės Julieta, Desdemona, Ofeliją ar kurią ki-tą vaidindavo berniukai, kurių balsai dar nebuvo suvyriškėję. Nedaug buvo vargo su dekora-cijomis, visą laisvę paliekant žiūrovo vaizduotei. Ypač jeigu dar dialogas vaizdžiai parašy-tas. Shakespeare'o žodžiai daug vaizdingiau sukuria Capulet so-

da (Romeo ir Juliet), negu tas sodas, su visais vaismedžiais, būtų dailininko nupieštas dro-bėje. Pagaliau tokios dekoraci-jos būtų taipgi labai nepraktiš-kos, vaidinant atvirame ore ar pastate be stogo. Visas apšvie-timas tada tebuvo dienos švie-sa, gi nakties scenos bei kiti laiko ar vietovės pakeitimai bū-davo perduodami žodžiu. Nebuvo Elzabetos laikų te-

da (Romeo ir Juliet), negu tas sodas, su visais vaismedžiais, būtų dailininko nupieštas dro-bėje. Pagaliau tokios dekoraci-jos būtų taipgi labai nepraktiš-kos, vaidinant atvirame ore ar pastate be stogo. Visas apšvie-timas tada tebuvo dienos švie-sa, gi nakties scenos bei kiti laiko ar vietovės pakeitimai bū-davo perduodami žodžiu. Nebuvo Elzabetos laikų te-

Kūrybos laikotarpiai, teatrai, aktoriai, žiūrovai

Dramaturgas Shakespeare'as formavosi laike pamažu, įgau-damas patirties. Yra įprasta jo darbus dalinti į 4 laikotarpius: I - bandomasis, mokymosi lai-kotarpis, kuris baigiasi apie 1588; II - komedijų ir istori-jos meistriskumo, dramatinio augimo laikotarpis, 1594-99; III - tragedijų ir "karčių" ko-medijų laikotarpis, tai pats brandžiausias ir giliausias Sha-kespeare'o kūrybinis metas 1599-1608; ir IV - romansų bei tragikomedijos laikotarpis 1608-13.

1593-94, kuomet Londono te-atrai miesto burmistro potvar-kiu buvo uždaryti, Shakespea-re'as praleido savo kūrybinį lai-ką rašydamas eilėraščius. Gi atsidiarius teatras, vėl grįžta prie mylimojo scenos darbo.

Dramos veikalų kūryba yra visada ypač veikiami paties te-atro fizinių sąlygų. Pvz. graikų tragedijos buvo rašomos pasta-tymams atvirame lauke, Ibe-nas rašė uždarai scenai pritaik-intus veikalus, o šiandien, nau-dojantis moderniais šviesų efek-tais, dramaturgams vėl atsive-riai kiti horizontai. Aišku, jeigu Shakespeare'as būtų rašęs šių dienų scenai, jis viską būtų ki-taip daręs. Pagaliau, norėdami geriau suprasti jo veikalus, tu-rime šiek tiek susipažinti su pa-čią Elzabetos laikų teatru. Skaitant bet kurį Shakespeare'o veikalą, mums kyla klausimas dėl jo pastatyto, o ypač scenų pakeitimo (pvz. Anthony ir Cleopatra yra 43 atskiros scenos - paveikslai). Dramatur-gas turėjo daugiau problemų scenų pervedimuose, negu ju vėlesnieji pasekėjai, rašę scenai su uždanga.

Elzabetos teatras buvo kon-venacionalus. Maža dėmesio bu-vo skiriama pačiai scenai, žiū-rovo vaizduotė, sekama auto-rariaus pateiktus žodžius, pati su-sikurdavo vaizdą. Moterų akto-rių Shakespeare'o laikais visai nebuvo. Veikalų herojės Julieta, Desdemona, Ofeliją ar kurią ki-tą vaidindavo berniukai, kurių balsai dar nebuvo suvyriškėję. Nedaug buvo vargo su dekora-cijomis, visą laisvę paliekant žiūrovo vaizduotei. Ypač jeigu dar dialogas vaizdžiai parašy-tas. Shakespeare'o žodžiai daug vaizdingiau sukuria Capulet so-

da (Romeo ir Juliet), negu tas sodas, su visais vaismedžiais, būtų dailininko nupieštas dro-bėje. Pagaliau tokios dekoraci-jos būtų taipgi labai nepraktiš-kos, vaidinant atvirame ore ar pastate be stogo. Visas apšvie-timas tada tebuvo dienos švie-sa, gi nakties scenos bei kiti laiko ar vietovės pakeitimai bū-davo perduodami žodžiu. Nebuvo Elzabetos laikų te-

da (Romeo ir Juliet), negu tas sodas, su visais vaismedžiais, būtų dailininko nupieštas dro-bėje. Pagaliau tokios dekoraci-jos būtų taipgi labai nepraktiš-kos, vaidinant atvirame ore ar pastate be stogo. Visas apšvie-timas tada tebuvo dienos švie-sa, gi nakties scenos bei kiti laiko ar vietovės pakeitimai bū-davo perduodami žodžiu. Nebuvo Elzabetos laikų te-

P. ŠILEIKIS, O. P.
Ortopedas, Protėstas
Aparatų-Protezai, Med. ban.
dažai, Spec. pagalba kojoms
(Arch Support) ir t. t.
ORTHOPEDIJOS TEHNIKOS LAB.
Val. 9-4 ir 6-8. Sešt. 1-9-1.
2850 W. 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel. PROspect 6-5084

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ IR
GERKLES LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val.: kasdien 10-12 val. ir 7-9 v.
vak. Seštadieniai 10-1 val. Trečia-
dienį uždaryta. Ligonius priimami
susitarus.
Ofiso telefonas: PR 8-3229.
Res. telef. WAlbrook 5-5076

Res. HE 6-1070
DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GENEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirmia ligonius pagal susitarimą.
Jei neatliepia skambinti BE 8-0060

Ofisa 3148 West 63rd Street
Tel.: PROspect 8-1717
Resid.: 3241 West 66th Place
Tel.: REpublic 2-7565
DR. S. BIEŽIS
CHIRURGAS
Valandos: Kasdien nuo 1 iki 8; treč.
uždaryta. Antradienį ir penkt. vakarais
nuo 7 iki 8.

DDR. VL. BLAZYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampas 63-6los ir California
Val. kasdien nuo 6-9 val. vak.
Sešt. 2-4 val.
Trečiad. ir kitu laiku pagal sutartį
Ofiso telef. 476-4042
Res. WAlbrook 5-3048

DR. Č. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel. 695-0533 Elgin
425 No. Liberty Street,
Route 25, Elgin, Illinois
Valandos pagal susitarimą

Tel. ofiso HE 4-5649, rez. HE 4-2824
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val.: pirm., ketv. 1-4, vakar. 7-9,
antr., penkt. 1-5, treč. ir sešt. tik
susitarus.

Tel. ofiso HE 4-5758; Res. HI 5-3225
DR. S. IR M. BUDRYS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAJ
2751 West 51st Street
Bendra praktika ir Alergija
Valandos: pirm., antr., ketvirt. 2-9
val., penkt. 10 v. r. iki 9 v. v.,
seštad. 10 v. r. iki 1 p. p. Ligonius
prima pagal susitarimą.

Tel. ofiso 755-4477; Res. PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPECIALYBĖ - NERVŲ IR
EMOCINŲ LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BLDG.
6449 So. Pulaski Rd.
Valandos pagal susitarimą.

Res. GI 8-0875
DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei ne-
atliepia skambinti BE 8-0001.

atruose nei pertraukų, veikalai nes žinojo, ką ji mėgsta, ko no-ri. Dramaturgas mokėjo jai įtikti. Shakespeare'o veikaluose apstu dramatiškosios ironijos, kuri yra viena iš žiūrovų paver-gimo priemonių. Shakespeare'o veikalų pasisekimas glūdi teat-ro bei jo žiūrovų pažinime. Nuo-stabios mintys, poetiška pasa-kytos, darbininkai ir orios ponios, moterys ir vaikai, studentai ir gizeliai, pirkliai ir įsimylėjusios porėlės - visi, kurie tik gal-ležo sumokėti jėgimo mokestį. Tai buvo didelė, nerami, turinti savo nuomonę ir inorius minia. Ir jeigu veikalas nepatikdavo, ji nesivaržydavo pareikšti savo nuomonės aktoriaus. Šitokiai publikai rašė Shakespeare'as ir turėjo didžiausią pasisekimą,

Ofiso HE 4-1414, Rez. RE 7-6867
DR. B. GAIZIONAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akušerija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 1-3 ir 6-8 val. vak.
Sešt. 12-3 v. p. p.
Trečadieniai uždaryta

DR. A. GARUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS IR VAIKU LIGOS
2737 West 71st Street
Val.: kasdien nuo 6-8 val. vak.
Seštad. nuo 10 iki 12 valandos.
Trečadieniai uždaryta.
Ligonius prima pagal susitarimą
WA 5-2617.

Ofiso tel. PR 8-2220
Namy - rez. PROspect 6-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKSA
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antradienį, ketvirt., ir penkt.
nuo 11 iki 1 v. r. ir nuo 4 iki 7 v. v.
Seštad. nuo 1 iki 4 val.

Tel. ofiso PO 7-6000, rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val.: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6
iki 8 val. Trečiad. ir sešt. uždaryta.

Telefonas: GROvehill 6-1595
DR. ALDONA JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTE
PRITAIKO AKINIUS
2422 West Marquette Road
Valandos: 9-12 ir 7-9 v. v. pagal
susitarimą, išskyrus trečadienius, u-
ždaryta.

Ofiso PR 6-1795, Rez. TR 5-0281
DR. ALG. KAVALIŪNAS
VIDAUS IR KRAUJŲ LIGOS
2300 West 51st Street
Oakley Medical Arts
Pirm., antr., ketvirt., ir penkt. nuo
2-4 ir 6-9 ir pagal susitarimą.

Ofiso ir buto tel. OLYmpic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Kasdien 10-12 ir 4-7. Treč. ir sešt.
tik susitarus.

Tel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val.: Pirmad., antradienį, ketvirtadienį ir
penkt. nuo 1-4 p. p., 6-10:30
val. vak. Seštad. 1-4 val., trečiad.
uždaryta.

Tel. ofiso ir buto OLYmpic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak.
Išskyrus trečadienius.
Seštadieniai 12 iki 4 popiet

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ
SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antradienį, ketv. ir penktad.
nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo
6 v. - 8 val. vakar. Trečiad. nuo
11 val. ryto. - 1 v. p. p. Seštad. 11
val. ryto. iki 3 val. p. p.
Ofiso tel. RE 7-1168.
Res. tel. 259-2919.

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HElock 6-3545
(OFISO IR REZ.)
Valandos pagal susitarimą

DR. A. MACIONAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Tel. - PROspect 8-7773
Val.: pirmad. ir ketvirtadienį. 1-4 p. p.
antradienį ir penktadienį. 5-8 v. v.

Ofiso HE 4-1818, Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė - vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v.
Seštad. 9 v. r. - 2 p. p.
Trečadieniai uždaryta

DR. JULIA MONSTAVIČIUS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
VIDAUS LIGOS
10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill.
Telef. ofiso: Pullman 5-6766
Namy: Beverly 8-3948
Pirm., kasdien 6-8 v. v., sešt.
1-4 v. p. p., trečadienį - uždaryta.

nes žinojo, ką ji mėgsta, ko no-ri. Dramaturgas mokėjo jai įtikti. Shakespeare'o veikaluose apstu dramatiškosios ironijos, kuri yra viena iš žiūrovų paver-gimo priemonių. Shakespeare'o veikalų pasisekimas glūdi teat-ro bei jo žiūrovų pažinime. Nuo-stabios mintys, poetiška pasa-kytos, darbininkai ir orios ponios, moterys ir vaikai, studentai ir gizeliai, pirkliai ir įsimylėjusios porėlės - visi, kurie tik gal-ležo sumokėti jėgimo mokestį. Tai buvo didelė, nerami, turinti savo nuomonę ir inorius minia. Ir jeigu veikalas nepatikdavo, ji nesivaržydavo pareikšti savo nuomonės aktoriaus. Šitokiai publikai rašė Shakespeare'as ir turėjo didžiausią pasisekimą,

Tel. Ofiso PR 6-7800; Namy 925-7697
DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
5159 So. Damen Avenue
Valandos: 1-9 p. p.
Išskyrus trečadienį.
Seštadieniai 10-5 v. p. p.

Tel. RE 7-8818
DR. ALBINA PRUNSKIS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
Ofisas 2659 W. 59th Street
VALANDOS: 2-4 p. p. ir 6-8 p. p.
Trečadieniai ir seštadieniai
uždaryta

Ofiso telefonas - OL 4-2421
DR. AL. RAČKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4307 So. Kedzie Avenue
(Kampas Kedzie ir Archer)
Val.: kasdien nuo 2 iki 5 val. vak.
Treč. ir sekmad. tik susitarus

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDINES LIGOS
2745 West 69th Street
Priešais Sv. Kryžiaus ligoninę.
Val.: Pirmad., antr., ketv., penkt.
nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 6-8 v. v.
Seštad. nuo 3-4. Trečadieniai ir
kitu laiku susitarus telefonu.
Telef. REpublic 7-2290.

DR. ANT. RUDOKAS, Opt.
Tikrina akis ir pritaiko akinius,
keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave., YA7-7381
1 val. p. p. iki 8 v. v. kasdien; treč.
uždaryta; sešt. nuo 10 v. r. iki 1 po-
piet.

Res. tel. PR 9-6780
DR. L. SEIBUTIS
Inkstų, pūslės ir šlapimo takų
chirurgija
Ofisas: Naujas adresas: 2454 West
71st St. (71-os ir Campbell Avenue
kampas), tel. 776-2880; 30 N. Michi-
gan ave. Suite 808, tel. GE 6-7764.
Valandos pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REliance 5-4810
Rez. tel. GROvehill 6-0617
Valandos: 1-3 p. m. ir 6-8 p. m.
Penkt. tik 1-3 p.
Trečiad. ir seštad. pagal sutartį.

Ofiso telefon. CHAinside 4-2886
Resid. telef. WAlbrook 5-3099
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4644 So. Ashland Avenue
Bendra praktika ir specialiai
chirurgija
Valandos kiekvieną dieną 2 - 4 ir
6-8 val. vak. Trečadieniai ir sek-
mdieniais uždaryta, pirmama pa-
gal susitarimą. Seštadieniai nuo 9
v. iki 5 v. v.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA ir MOTERŲ
LIGOS
Ofisas ir rez. 2952 W. 59th St.
Tel. PROspect 8-1223 ar PR 6-5577
Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir
penkt. nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8
v. v. Sešt. 2-4 v. v. popiet ir kitu lai-
ku - pagal susitarimą.

Of. tel. HE 4-2123, Namy GI 8-6195
DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Pirminėja ligonius tik susitarus.
Val. 2-4 p. p. ir 6-8 v. p. p.
Treč. ir sešt. uždaryta

Telefonas - GROvehill 6-2823
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2524 West 69th Street
Specialybė: AKUSERIJA ir MOTERŲ
LIGOS
VALANDOS: 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. v.
Seštadieniai 1 iki 4 val.
Trečadieniai uždaryta

Tel. PROspect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6248 South Kedzie Avenue
Ofiso val.: kasdien 2-4; 6-8.
Seštad. nuo 2 iki 4 ir 6-8 ir sekm.
tik skubiais atvejais ir susitarus.

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2420 West Marquette Road
Val. nuo 2 iki 4 v. v. ir 7 ir 8 v. v.
Treč. ir seštad. pagal sutartį.

DR. P. Z. ZALATORIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURG

KODĖL ŠILUVA, NE AUŠROS VARTAI?

Dėl paminklinės koplyčios
Washington

Šiluvos stebuklingasis paveikslas

Lietuvių koplyčia Washington yra gyvas reikalas mūsų visuomenėje. Tokių gyvų ir taip plačiai siekiančių reakcijų retai tesusilaukė bet kuris naujas projektas. Žmonių kalbos ir spaudos balsai nesibaigia šiuo klausimu. Tai yra ženklas, jog pats reikalas paliečia kažką giliau — žmonių jauseną, įsitikinimus, interesus. Tokiais atvejais atsiskleidžia ir tam tikra visuomenės veido kertelė, kuri darosi įdomi psichologinėms, kultūrinėms, religinėms įžvalgoms.

Motyvai už Aušros Vartus

Visuomenės nerimas iškilo dėl koplyčios titulo bei vardo. Vardas buvo parinktas pagal centrinio objekto bei altoriaus siužetą, — būtent — Šiluvos. Koplyčia turės ir daugiau objektų, bet visuomenė kol kas tuo nesidomi.

Prieš Šiluvos vardą bene pirmieji pasisakė vilniečiai, išskeldami Aušros Vartus. Ginančių Šiluvos vardą, atrodo, lyg ir nebūtu, bet remiančių aukomis skaičius įsidėmėtina iškalbingas.

Vilniečių pasisakymai neišaukė spaudos rimtesnio dialogo. Nesulaukė atgarsių ir Vilniaus krašto lietuvių sąjungos memorandumas vysk. V. Brizgiui, išneštas viešumon bei plačiau paskleistas. Atrodė, jog kalba tik viena pusė, o antroji net neranda reikalo atsiliiepti. Šunku buvo ir atsiliiepti, kaip matysime iš tolimesnio svarstymo.

Vilniečių memorandumas savo turiniu neiškėlė naujų dalykų, kurių nebūtų buvę prieš tai ar po to spaudoje. Bet jis užsitarauja daugiau dėmesio savo oficialumu ir kolektyviškumu.

Dėmesio verta ir viena šio rašto pastaba: „Lietuvių tautai, lygiai kaip ir Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungai, esmėje skirtumo nesudaro, kurį Marijos paveikslą garbintume — Šiluvos ar Aušros Vartų. Ji vis vien mums pasiliks vienodai brangi ir meilinga Dieviškoji Kristaus Motina“. Kitą vietą dar pakartoja: „Jeigu stebuklai suprantami antgamtinių galių apsirėškimo prasme, tai ir skirtumų negali būti daroma tarp Aušros Vartų ir Šiluvos Dievo Motinos stebuklingųjų paveikslų“.

Kodėl tačiau vilniečiai daro skirtumą ir įsakmiai pasisako už Aušros Vartus? Kokie motyvai lemia jų pasisakymą — esminiai ar antriniai, religiniai ar patriotiniai — politiniai?

Iš jų motyvų labiausiai pabrėžiami šie: Aušros Vartai esą plačiau žinomi Lietuvoje ir pasaulyje; istoriškai jų kultas siekias senesnių laikų; labiau tinka reprezentacijai, nes tai sostinės šventovė; patarnauja populiarinti Vilnių, kaip Lietuvos sostinę; pagaliau „efektingiau gali atremti slavų įtaką ir už jų užmaskuotus kėslus Lietuvoje, Vatikane ir pasaulyje“.

Šie motyvai gali atrodyti įtikinantys ir ypač glostantys patriotinius jausmus. Bet, kaip matysime, jie gana neatsargūs savo pagrindimu, religinės srities suplakimu su politine ir istorinės tiesos pažeidimu.

Marijos ar sostinės kultas?

Labai suprantama, jog vilniečiai jaučiasi „ipareigoti“ būti Lietuvos sostinės Vilniaus sargyboje, o ypač kelti balsą tada, kada Vilnius ir su juo susijusios religinės, tautinės bei valstybinės brangenybės yra pažeidžiamos“.

Šis vilniečių budrumas neabejotinai girtinas. Tačiau atkreipti dėmesį į peiktiną jų neatsargumą, kuris lydi visą memorandumą, o ypač tokį galvojimą: „Marijos kultas mums, kaip lietuviams... yra vidinio jausmo akstinas, nuolat dilgas ir žadinąs mūsų dvasinį atsparumą, ryžtą, budrumą ir tylių pasipriešinimą prieš slavų ir antplūdį į mūsų kraštą, tautą ir valstybę“.

Jei tik toks būtų pas lietuvius Marijos kulto supratimas, būtų geriau, kad mes nebandytume jį reprezentuoti Washington. Daugelis lietuvių, reikia manyti, nei taip jaučia, nei taip galvoja. Marijos kultas neturi pašvęstų kulku šaudyti į ką nors, o tuo pačiu akstinti tautinius ar valstybinius pasipriešinimus.

Šiuo nesupratimu pagrįsta tolimesnė vilniečių memorandumo motyvacija. Jei

Marijos kultas turi tarnauti kovai prieš slavus, tai Šiluva tokiam reikalui visai netinka. Ji netinka ir vilniečių uždaviniai būdėti sostinės sargyboje. „Šiluva niekad negalės prilygti Aušros Vartams“, nes ji „tik provincijos miestelis“. Pirmiausia, visų akys turi būti nukreiptos į sostinę. Dėl sostinės „Jeruzalės, o ne dėl kokio nors kito miesto likimo“ verkes ir Kristus. „Kaip Kristui Jeruzalė, taip lietuviams, o ypač vilniečiams, yra brangus Vilnius“.

Ir vėl naujas neapdairumas. Kristus verks ne dėl pačios sostinės, o kad ji „nepažino savo aplankymo meto“, kad ji ieškojo jame politinio vado, ne dvasinio. Žydų vadai norėjo, kad Kristus dvasinę savo įtaką nukreiptų prieš pavergėjus romėnus ir, kai to nedarė, buvo palaikytas tautos išdaviku. Kristus atėjo skelbti gryną religiją, o ne palenką politikai.

Kalbant dėl Vilniaus, tai jis ne vieną kartą buvo užsitarnavęs dangaus ašarų. Bent du sykiu šis mūsų sostinė buvo prieš pavertus griuvėsiais ir pelenais. Prie tų griuvėsinių neatsirado Marija ir neguodė. Ji pasirodė ir pravirko tada, kai griuvėsiai iškilo tautos tikėjimą. Ir tada ji pasirinko ne sostinės papėdę, o akmenį paprasto miestelio laukuose.

Ne mums spręsti, kodėl centrinės Marijos kulto vietos pasaulyje išaugo šalia sostinių. Bet mums dera šio fakto neišleisti iš akių. Prancūzams ir portugalams, tur būt, ir neateitų į galvą toks klausimas, kodėl Liurdas ar Fatima, o ne Paryžius ar Lis-

Šiluva ir parapijos bažnyčia

bona? Jie pergerai žino, ką mena šios šventovės, palyginus su kitom, kurių jie taip pat turi ir savo sostinėse. Tuo tarpu vilniečiai atrodo lyg nežinotų, kas yra Lietuvos Liurdas ar Fatima. Juk jiems, pagal memorandumą, ir „Aušros Vartai, kaip ir Liurdas ar Fatima“, atseit — kaip Marijos apsirėškimo vieta.

Nesusipratimas lyginti paveikslą su apsirėškimu

Vilniečių memorandumas nei vienu žodžiu neprisimena Marijos apsirėškimo Šiluvoje. Kalba tik apie šiluvinį Marijos paveikslą. Memorandumo autoriai, matyt, nebuvo įsiskaitę koplyčios iniciatorių viešo rašto, arba tas raštas nepakankamai pabrėžė, jog Washingtone reprezentuojamas Šiluvos apsirėškimas.

Dalis vilniečių, gal būt, tikrai nežino, jog Šiluva turi du Marijos kulto objektus: stebuklingąjį paveikslą ir Apsirėškimą. Tie objektai turi ir dvi atskiras šventoves, viena nuo antros per kilometrą atstu. Paveikslas istorija ir kultas yra senesnis, bet nepalyginamas ir nelygintinas su Apsirėškimo kultu.

Neakylumas ar nežinojimas supainiojo memorandumo autorius. Jie manė turį reikalą su dviem paveikslais. (Panašiai galvojo ir kai kurie žurnalistai.) Taip prasidėjo ieškojimas palankesnių motyvų vilniečiams paveikslui prieš šiluvinį. Tiems, kurie gerai žinojo, jog Šiluvos vardo parinkimas iškelia Marijos apsirėškimą, vilniečių akcija atrodė tikru nesupratimu. Tokių paveikslų, kaip vilniškis ar šiluvinis, pasaulyje yra

Sau tikras turtas, kitam brangi dovana

S. m. balandžio 18 d. Chicago Lietuvos Auditorijos salėje būsų spaudos atstovų gavo į rankas I-ą tomą didžiulio veikalo „Mūsų Lietuva“, kurį trijuose tomuose leidžia Lietuvių Enciklopedijos leidykla. Tai Lietuvos vietovių istoriniai, geografiniai, etnografiniai bruožai, mūsų kruopštus žurnalisto - rašytojo Broniaus Kviklio surinkti ir surašyti. Toje knygoje kiekvienas lietuvis ras pasiskaityti apie vietovę, iš kurios jis ar jo tėvai yra kilę. Knygą pristatė L. Enciklopedijos leidyklos J. Kapočius ir knygos autorius B. Kviklys. „Mūsų Lietuva“ pirmo tomo pristatymą pravedė R. Skipitis. Buvo daug kalbų, sveikinimų ir linkėjimų autoriui ir leidėjui. J. Kapočius užtikrino, kad ir sekantieji tos knygos tomai bus taip pat sėkmingai išleisti.

Broniaus Kviklio „Mūsų Lietuvos“ pirmąjį tomą vartant

J. DAINAUSKAS

rie yra sumokėję prenumeratą, knyga jau išsiųsta. II-o ir III-o tomo medžiaga jau surinkta ir dabar vyksta tik jos techniškas parengimas spaudai. Visi trys tomai apims daugiau kaip 2,500 puslapių, kokia 3,000 nuotraukų ir apie 150 žemėlapių bei chemų.

Įvadinio puslapių temos

I-jo tomo kokia 60 puslapių skyrius „Lietuvos žemė ir žmonės“ aptaria Lietuvos geografinę padėtį, vardo kilmę, tautą ir kalbą. Toliau seka Lietuvos valstybės ir lietuvių tautos gy-

spaudos darbas atliktas labai rūpestingai. Popierius geros rūšies.

Kelios vietovių aprašų ištraukos

Vietovių aprašymas pradeda Vilniaus miesto istorija, apimančia net 54 puslapius, išmargintus daugybe nuotraukų. Kiek nuodugnus paskirų vietovių aprašymas, geriausiai gali pavaizduoti šios kelios I-jo tomo teksto sutrumpintos ištraukos: 203—205 psl. **Medininkai** (Medininkai). Dabar Medininkai yra nedidelis ir skurdus Vil-

buvusi pastatyta 1313 m... Savo konstrukcija Medininkų pilis skiriasi nuo Trakų ar Vilniaus pilies, bet labai panaši į Lydos ir Kriavo pilies... Dugnošo teigimu, Medininkų bažnyčia buvo pastatyta bene 1391 m... Greta visų tų žinių pateikta 3 Medininkų pilies nuotraukos.

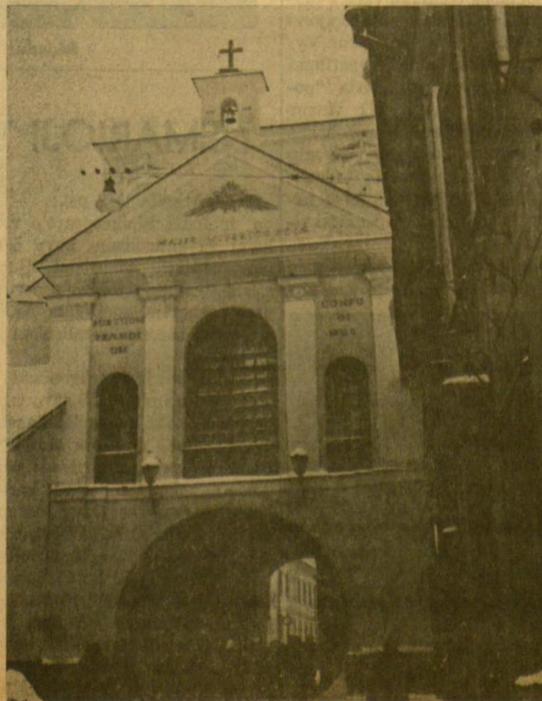
212—214 psl. aprašoma Rudninkų giria, kuri ir dabar tebėra didžiausias Lietuvos girių masyvas. Visas girios plotas, kad ir gerokai visų Lietuvos okupantų praretintas, dar apima apie 35,000 hektarų plotą. 234—237 psl. aprašomas didžiausias etnografinis Lietuvos ežeras Narutis, apimantis 8,050 hektarų ploto ir turis 34 metrus gylio. Tai ledynų kilmės ežeras... Yra žinoma, kad 1945-1946 m. prie Naručio ežero buvo įsikūręs Lietuvos laisvės kovotojų dalinys (80). Po karo rusai ežero žvejus suvarė į žuvininkystės kolchozą. Tekste net 7 nuotraukos to ežero vietovių vaizdų.

Šiandien nežymus miestelis, o senovės srities sostinė

265 psl. **Alšėnai** (Alšionys). Šiandien Alšėnai nežymus miestelis, tačiau senovėje jie buvo reikšminga vietovė... sritinė sostinė su savaisiais kunigaikščiais... Vienas iš pirmųjų istorijoje minimų Alšėnų valdovų buvo Jonas Algimantaitis, Vytauto sūnis, nes jis ir Vytautas buvo vedę seseris sudimantaites... Carinės Rusijos ir Lenkijos valdymo laikais Alšėnai buvo valsčiaus centras, 1942—1944 m. vietovė priskirta Lietuvos generalinei sričiai, sukurta lietuviška valsčiaus administracija, įsteigta lietuviškos įstaigos. Po 1944 m. Sovietų Rusija vietovę priskyrė sovietinei Gudijai. Lietuvos Mokslų Akademijos duomenimis, lietuviškus pavadinimus turinčių gyvenviečių ten yra 51,6%.

Prie Alytaus angliai kovėsi su kryžuočiais

373—377 psl. rašoma apie Alytaus miestą ir pateikta net 11 nuotraukų... Tiksliai Alytaus įsikūrimo data nėra žinoma... jau Algirdo laikais ten buvusi medinė pilis... Alytiškiai teigia, kad Alytus senesnis už patį Kauną... Alytaus pilis, kaip ir kitos pily, stovėjo dešiniajame (Nukelta į 6 psl.)

Aušros Vartai Vilniuje

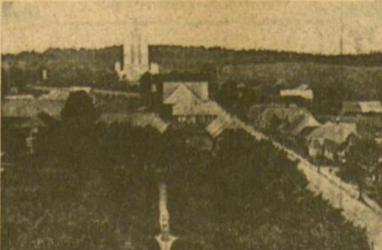
tūkstančiai. Mes patys jų turime keliolika, o lenkai keletą dešimtų. Tuo tarpu Marijos apsirėškimas visame pasaulyje nepašokta nei dešimties rankos pirštu.

Šiluva yra pirmas žinomas Europoje ir antras pasaulyje Marijos apsirėškimas, de-ja, per mažai žinomas ir Europai ir juo labiau pasauliui. (Kodėl taip yra, mes dar prisiminsim.) Simtai kraštų, išskyrus penketą, nėra turėję tokio įvykio. Tuo tarpu mes, turėdami apsirėškimą ir jo kultą, kuris trunka jau 350 metų, negi dar galėtume iš viso galvoti apie bet kurį paveikslą. Jaučiantiems šį esminį skirtumą tiek pasauliečiams, tiek kunigam negalėjo kilti nei klausimo, ką reikėtų rinktis centriniu objektu Washingtono paminklinei Marijos koplyčiai.

Kodėl ne visi tai jaučia, o gal ne visi ir žino?

Ar Šiluvos apsirėškimas ištirtas?

Gal kalbas lietuvių bruožas palikti šventus dalykus tiems, kurie asmeniškai jų ieško ar domisi. Visuotinis domėjimasis, ypač egzaltavimasis dėl stebuklų, kaip tai matome pas pietiečius, mums visiškai svetimas. Lietuviškas santūrumas ar atsargumas linkęs greičiau laukti, žiūrėti, abejoti. „Kažin

Šiluvos miestelis ir apsirėškimo vietoje pastatytoji koplyčia

Stebuklingasis Aušros Vartų Dievo Motinos paveikslas Vilniuje

kaip ten yra buvę su tuo apsirėškimu — ar jis ištirtas, istoriškai pagrįstas, ar pripažintas ir aprobuotas Romos?“

Mokslinis apsirėškimo ir stebuklingųjų paveikslų tyrinėjimas visada yra girtinas ir svarbus, bet ne esminis pačiam kultui. Bažnytinė vyresnybė paprastai atlieka pirminį tyrinėjimą ir labiausiai žiūri, ar įvykiai neprieštarauja kurio nors būdu tikėjimui bei dorai. Jei nieko nerandama priešingo, tada nekliudoma garbinti.

Toks pradinis tyrinėjimas Šiluvos įvykių neabejotinai buvo padarytas dar vysk. Merkelio Giedraičio patvarkymu. Toliau žemaičių vyskupai vienas po kito ne tik leido kultą apsirėškimo vietoj, bet ir patys asmeniškai jį rėmė. Jokio tiesioginio pripažinimo ar įsakmies aprobacijos tokiais at-

vejais nedaroma nei iš vyskupų, nei iš Romos pusės.

Moksliniai tyrinėjimai daromi savo keliu, jeigu jie iš viso daromi, ir jie nelemia, juoba neapsprendžia paties kulto.

Taip pat dera žinoti, jog Marijos apsirėškimas, kaip ir mūsų šiluvinis, nėra kokia tikėjimo dogma, kurią visi turi priimti ir tikėti. Juo labiau tokios tikėtinumo pareigos neturi stebuklingieji paveikslai. Daugiau ar mažiau tyrinėjime, nuo to kulto padėtis, lygiai ir mūsų pareiga, nepasikeis. Mes esame laisvi priimti šiuos stebuklingus įvykius, juos tikėti, garbinti ar ne. Jei sakome, jog tauta tiki Marijos apsirėškimu ar garbina kurį stebuklingąjį paveikslą, tai reiškia daug kas iš tautos tiki bei garbina, bet nebūtinai visi.

Galima prieliekti, jog vilniečiams labiau tikėtinas ir garbintinas Aušros Vartų paveikslas, negu Marijos apsirėškimas Šiluvoje. Tam jie turi pilną laisvę. Bet pagerbdami kitų laisvę, jie neturėtų mažinti ar neigti kitam didesnio tikėtinumo Šiluvos apsirėškimo ir labiau teltis ties jo kultu.

Ar Šiluva ne kontroversinė?

Prispėjusi — prirašyta, jog Aušros Vartų pasibijota dėl galimos politinės kontroversijos su lenkais. Bet lietuviškas atsargumas ar replika vilniški kontroversijai padiktavo iškelti klausimą, ar pati Šiluva nėra kontroversinė? Nesu pats skaitęs Jer. Cicėno straipsnio „Naujienose“, tik radęs ištrauką. Esą, Marijos kultas Šiluvoje buvęs atkirtis reformacijai. Tur būt, bičiulis Cicėnas norėjo pabrėžti, jog, išskeldami Šiluvą, mes suerzinsim mūsų brolius reformatus.

Į tai atsakė „Laisvojoj Lietuvoj“ p. O. Algmienė. „Ir gerai, rašė ji, kad buvo (atkirtis)! Visi ištikimieji katalikai Bažnyčiai (Nukelta į 5 psl.)

Lietuviškosios sonatos plokštelėse

Smuikininko Iz. Vasyliūno kamerinės muzikos dovana
JUOZAS ZILEVICIUS

Prieš kelias savaites nenuilstamai veiklus mūsų smuikininkas Izidorius Vasyliūnas išleido "Ultra - High - Fidelity" ilgo grojimo dvi plokšteles, kuriose įrašyta keturios smuiko sonatos. Dvi prof. K. V. Banaičio ir po vieną prof. J. Gruodžio ir komp. J. Gaidelio. Įgrojo pats Iz. Vasyliūnas, sūnui Vyteniu fortepijonu palydint. Albumas pavadintas "Lithuanian Chamber Music". Spalvoti viršeliai — pirmoje pusėje gražus gamtovaizdis, paskutinėje — lietuviškosios kamerinės muzikos istorinė apžvalga anglų kalba, visų penkių suminėtu asmenų trumpos biografijos ir nuotraukos. Kaina \$6, prisiuntimui pridėdant 30 centų. Gauinama Lithuanian Music Recording Co., P. O. Box 372, Cambridge 39, Mass.

Pirmoje plokštelės pusėje įgrota J. Gruodžio sonata d moll, parašyta 1922 m., kompozitoriui studijuojant Leipzige. Sonatoje pinte pinasi liaudiškųjų melodijų nuotaikos. Ji labai maloni ir artima lietuvių sielai. Sonata susideda iš keturių dalių. Nors kūrinys sukurtas pačioje J. Gruodžio kūrybos jaunatvėje, bet jau sonatoje reiškiama "gruodiškumas", kuriam kompozitorius buvo ištikimas iki mirties vis jį brandindamas ir ryškindamas. Sonatoje sodru įmantrių harmonijų, kurios tais laikais lietuvių kūryboje buvo visiškai naujos. Sonata plačiai užsimota ir vykusiai parašyta.

Antroje pusėje įgrota K. V. Banaičio Rapsodiškoji sonata h moll, sukurta 1927 m., taipgi autoriui studijuojant Leipzige. Originalė parašyta violončelei ir fortepijonu, bet šioje plokštelėje įgrota alto (viola), instrumentu, skambančiu už violončelę oktave aukščiau.

Sia proga tenka pažymėti, jog koncertinių altistų aplamai pasaulyje yra labai maža, nedaug ir tam instrumentui muzikinės-koncertinės literatūros. Koncertuojantį altistą, kaip solistą, girdėti yra didelė retenybė, nors kiekvienas smuikininkas, studijuodamas smuiką, konservatorijoje privalo tam tikrą laiką studijuoti ir alto grojimą. Specialios alto klasės būna tik didelėse konservatorijose (pradžioje speciali klasė buvo ir Klaipėdos konservatorijoje, kuriai vadovavo alto virtuozas, čekas — Kolenaty). Lietuviuose kol kas žinomi tik du altistai: Kušleika, jau eilę metų Clevelando simfoninio orkestro narys, ir Vilniaus operos koncertmeisteris M. Buivydas, minėto čeko mokinys. Šioje sonatoje galima pasigėrėti smuiko virtuozo Iz. Vasyliūno sodriai skambančiu alto grojimu, kur instrumentalistas savo uždavimui sąžiningai ir meniškai atliko.

Antrosios plokštelės pirmoje pusėje eina šios sonatos tęsinys ir pradėdama to paties autoriaus Sonata d moll smuikui su fortepijonu, sukurta 1934 m. Abi sonatos turi po tris dalis. Abi paskendusios liaudies melodijų bangose. Antroje ypatingai vykusiai pabrėžiama lopšinės ritmo slinktis, taip savita, supant mažytį kaimo trobelėje ir panašią melodiją niūniuojant.

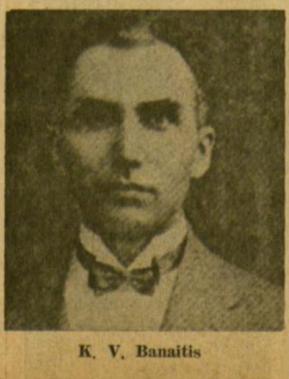
Abiejose sonatose reiškiama labai ryškūs K. V. Banaičio kūrybinis savitumas. Šio rašto autoriui teko nuodugnai susipažinti su jo opera "Jūratė ir Kastytis", kurioje tų sonatų liaudiškieji bruožai dar plačiau išvystyti. K. V. Banaitis savo kūryboje yra siela ir kūnu gryniasusias mūsų liaudies melodijų įvilkelėjas į vakarietiškos muzikos rūbą.

Antrosios plokštelės antroje pusėje Julius Gaidelio sonata

e moll, trijų dalių, sukurta 1951 m. šiame krašte, Bostone. Ši sonata savo muzikiniu pobūdžiu yra visiškai skirtinga nuo pirmųjų autorių, ji jau įjungia į naujosios (contemporary) muzikos gretas. Čia harmonija perpildyta disonansais, labai įdomiai pavartoja kontrapunktinius, ritminius sinkopinius įmantrumus. Kūrinys vystosi natūraliai, laisvai, kas sudaro judrios nuotaikos reiškimąsi.

Tas visas sonatas įgrojo ilgametis, prityręs tos rūšies kamerinės muzikos žinovas. Visas išstudijuota iki smulkmenų, sąžiningai, su gražiu tonu ir sklandžia technika visas įkūnyta plokštelėse. Forte-pijono palydas, atliekamas sūnaus Vytenio, yra sklandus, ypatingai imitacijose vykusiai veda "pokalbi" su smuiku. Tik vienur kitur praspūsta jaunuoliškas temperamentas, fortepijoną stipriau išvesdamas smuiko nenaudai. Bet tokių vietelių labai nedaug, ir tai nekenkia bendrai visumai.

Šių plokštelių pasirodymo proga tenka Iz. Vasyliūną šir-

K. V. Banaitis

dingai sveikinti, kad jis didelėmis pastangomis ir sunkiomis aplinkybėmis padovanojo kamerinės muzikos mėgėjams šį istorinį leidinį, nes iki šiol tebuvo plokštelėje įgrota tik Br. Markaičio, S.J., smuiko sonata pasaulinio garso smuikininko dr. Fr. D'Albert. Br. Markaičio,

J. Gruodis

S.J., plokštelė jau buvo naudojama Kanados, Tokyo, Australijos, Šveicarijos ir kitų radiofonų. Panašiai bus naudojama ir ši plokštelė, tik reikia leideiui ateiti į pagalbą.

Dažnai spaudoje prisimename kamerinės muzikos plokštelių reikalingumą. Tokio lobiio susilaukėme. Bėlieka dabar tą lobį patiems įsigyti ir svetimiesiems parodyti.

J. Gaidelis

Izidorius Vasyliūnas

NEMARIOJI TEATRO ŠIRDIS

(Atkelta iš 2 psl.)

va, ir todėl Shakespeare'o veikalai su entuziazmu buvo žiūrovų sutikti, kartojami, įjungiami ilgalaikiam teatro repertuaran, rengiami metiniam Kalėdų teatro sezonui karalienės rūmuose.

Įvairenybės ir anachronizmai
 Shakespeare'as rašė savo trupės aktoriams, kurių iškiliausiu buvo puikiai nauuogės stambus Richard Burbage, pirmasis vaidinęs Othello, Hamlet'o ir karaliaus Lear'o roles. Daug kas suka galvas, ar Othello buvo tikrai juodas, ar tik tamsiaodis, ir kodėl toks. Kai kurie žinovai teigia, kad "tamsus" Elizabetos laikais reikšdavo žmogaus viduje būsena. Pats Shakespeare'as mažiausiai tuo siejosi.

Būdamas teatro žmogum ir žinodamas, kas scenoje yra efektinga, jis pavartojo juodą grimą vyriausiajam veikėjui, kad tuo jį tučiuotų išskirtų iš mažiaus reikšmingų charakterių. Gi žmogaus odos spalva tuo laiku dar problemų nekėlė. Panašią scenos techniką jis naudoja ir Hamlet'e, kur vieninteliu iš vyrų tenka šviesių plaukų perukas. Taipgi Shakespeare'o herojų moterys, visuomet būdavo šviesiaplaukės. Jis išleisdavo

scenon savo veikėjus su savo laikmečio drabužiais: pvz. Julius Caesaris dėvi angliškaį rūbą, iš teksto žinome, kad jis liepia paduoti jam "gown", bet ne togą; Cleopatra įsako tarnaitėi sutvarkyti gorsetą, nežiūrint, kad Cleopatros valdymo laikais tų dalykų visai nebuvo, nebuvo nei laikrodžių, o jie jau muša valandas romėnų laikais. Shakespeare'o veikalai pilni panašių anachronizmų.

Kaip Rafaelis, De Vinci ar Botticelli, taip ir Shakespeare'as, pasiekė aukštąjį meno laipsnį, atskleidami savo vaizduotės plotmę — gyvenimo viziją grožio ribose. Grožis nereikalauja argumentų, nes jis pats yra didžiausias argumentas pasaulyje. Gi meno kūrinys yra kaip degantis kristalas, koncentruojantis grožio spindulius, kad jais uždegtų sielą. Ir taip šiandien mažas bažnytkaimis Stratford-upon-Avon, su savo atsiminimais ir relikvijomis, yra tapęs pasaulio literatūros šventove, lankoma savos rūšies piligrimų, norinčių savo sielas nuskaidrinti vaizduote ir kūryba žmogaus genijaus, gimusio prieš 400 metų.

ALBERTO TARULIO PASIGENDANT

(Atkelta iš 1 psl.)

ir nepadaręs, ką padarė. Bet jis turėjo uolų, ištikimą talkininką — savo žmoną, poniją Tarulienę, kuri kartu su vyru sėdėdavo Washingtono archyvuose, o namie prie kitos mašinės lėš perrašinėjo jo visus darbus. Sakote, tai mažmožis? Ne, tai didelis pasišventimas ir gražus savo vyro darbo įvertinimas. Ypač turint galvoj tą faktą, kad ponija Tarulienė dirba įstajogoj taip pat kasdien po 8 valandas ir dar turi namų ruošos darbu.

Washingtono kai kas sakydavo, kad Taruliai "užsidarę" — šeimyniniuose pobūviuose jų nepamatysi. Bet kažin, ar taip kalbantieji žinojo, kad tuo metu, kai kiti pobūviauja, Taruliai "užsidarę" Valstybiniam Washingtono archyve dokumentus nurašinėja. Tačiau Albertas Tarulis nebuvo taip jau ir užsidaręs. Jis rado laiko ir bendradarbiauti mūsų spaudoj, dalyvaudavo amerikiečių spaudos konferencijose, palaikė ryšius su Kongreso nariais bei senatoriais. Kai Vasario 16 minėjimui reikėjo gauti iš Kongreso kalbėtoją, Tarulis ir čia patalokininkaudavo. Nesvetima jam buvo ir mūsų organizacijų veikla. Pastaruoju metu, prieš pat

mirtį, jis buvo pareiškęs norą tapti Lietuvių Fondo nariu.

Be abejo, Albertas Tarulis būtų dar atlikęs pasigėrėtinų darbų, jei jam būtų buvę lemta ilgiau pagyventi. Tačiau ir šis, kad ir per trumpas jo gyvenimas yra mums geras pavyzdys, kaip galima ir reikia sunaudoti laiką — įprasminti savo gyvenimą, atlikti naudingą darbą visuomenei ir tautai. Tokių galimybių turi visi, tik, deja, ne visi turi tokių norų.

L. D.

DYKAI DYKAI

NENUSIMINK, gausi pagalba. Vaistai, kurie buvo ilgai laukiami, nuo reumatizmo, rankų, kojų nutirpimo ir skaudėjimo, jau yra... Tuojau siųsk šį skelbimą ir savo vardą su antrašu:

ROYAL PRODUCTS

North Sta., P.O. Box 9112 Newark 4, New Jersey

NAUJI LEIDINIAI

• Kornelijus Bučmys, O.F.M., **GEGUŽĖS MĖNUO**. Kasdieninių skaitinių knyga gegužės mėnesiui. Pranciškonų leidinys, Brooklyn, 1964 m., 104 psl. Religingoje mūsų tautoje gegužės mėnuo ypač buvo mėgiamas ne vien dėl to, kad jis yra žydinčio pavasario išsiskleidimo laikas, bet ir dėl to, jog visos šio mėnesio dienos skirtos taipgi Marijos garbinimui. Gegužinės pamaldos lietuvių visada buvo ir yra ypatingai mėgiamos. Ryšium su tuo mėgiami ir Marijos garbinimo temoms skirti kasdieniniai skaitiniai. Lietuviai pranciškonai šiuo leidiniu mums dovanoja naują tokių skaitinių pluoštą. Kiekvienai dienai skirtoji tema neilga, vos 3 psl. Temos aktualios ir įdomios, kaip: Lietuva — Marijos žemė, Marijos dalyvavimas atpirkime, Marija ir Rusija, Marija ir krikščionių vienybė ir kt.

• Česlovas Grincevičius **BURMISTRO OZKA**. Pasaka. Rankraščio teisėmis. Cicero, 1964. Cicero Aukštesniosios liuanistikos mokyklos rotatorinis leidinys, 10 psl. Dauguma mūsų pasakų (tautosakinių ir individualiųjų kūrėjų) dažnai savo vaizduojama aplinka yra ryškiai kaimietiškos. Šia prasme Č. Grincevičiaus pasaka maloniai nustebina savo miestietišku. Grincevičiaus pasaka su istorine perspektyva, su senosios Lietuvos dar lietuviškojo miesto amatininkiškomis tradicijomis visame pasakiškame kontekste. Ir pasakos esi įtikint, kad mes buvome ne tik artojičiai, bet ir apskrūs miesčionys. Tokiai puikiai pasakai, žinoma, šitas rotatorinis rūbas yra tikrai per daug kuklus. O kaip būtų miela matyti ją išėjusią puošniu ir meniškai iliustruotu leidiniu.

DAŽYMAS IR DEKORAVIMAS
 Vidaus ir lauko darbai
ALGIMANTAS DIKINIS
 Tel. 735-7338
 3618 W. 66th Pl., Chicago, Ill.

TAISAU
 TV — RADIO IR ELEKTRONIKOS INSTRUMENTUS
P. RUDENAS
 4448 South Western Avenue,
 Telefonai: 847-4829 ir YA 7-1026

TAISOME
RADIJUS & TELEVIZIJAS
 Teisingai ir pigiai
J & T RADIO-TV
 4832 W. 14th St., Cicero, Ill.
 Tel. 863-1666

LEO'S SINCLAIR SERVICE
LEONAS FRANCKUS, Sav.
 Stabdžiai, Sankabos, Transmisijos.
 Tune-ups ir Motorų Remontas
5759 So. Western Avenue
 Kampas 58th Street
 Telefonas **PROspect 8-9533**

WESTERN AUTO SERVICE
 PAGRINDINIS IR SMULKŲ
 AUTOMOBILIŲ PATAISYMAI
 4318 S. Western, Chicago 9, Ill.
 Sav. ST. ŠERBA LA 3-1790

MOVING
 Apraustas perkraustymas įvairių atstumų
A. VILIMAS
 3415 S. Lituanica Ave.
 Tel. **FRontier 6-1882**

4 1/2% **5%**
 current dividend on investment bonus
 1 1/2% DIVIDENDŲ MOKAM PAGAL VISAS TAUPYMO SĄSKAITAS.
 1/2% 1 metų investavimo bonus mokame 4 1/2% dividendų kas pusmetį ir dar išmokame po 1/2% už kiekvienus metus, 4 metams praėjus.
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
 4071 ARCHER AVENUE, CHICAGO 32, ILLINOIS
 Valandos: Pirmad., antrad., penktad. 9 v. r. — 4:30 p. d.
 Trečiad. uždaryta: ketvirtad. 9 v. r. — 8 v. v.

MOVING
J. NAUJOKAITIS
 Ilgų metų patirtimas ir apraustas perkraustymas
 WA 5-9209 Chicago, Ill.

DAINA ELECTRONICS
 TV - RADIJAI - JUOST. REKORDERIAI
 STEREO FONOGRAFAI - PLOKŠTELĖS
 ANTENOS - BATERIJOS - LEMPYTES
 EL. VIRT. PRIETAISAI - LAIKRODŽIAI
 Visiems žemiausios kainos ir garantija
 3321 S. Halsted St. - CLIFFSIDE 4-5665

CIRCUIT T.V. AND RADIO SERVICE
 sav. DAN LIUTIKAS
 Ekspertai Visų Gamybų GREITAS patarnavimas j NAMUS ar DIRBTUVEJE. Garantuotos dalys ir darbas.
 2412 WEST 71ST ST. CHICAGO, ILL. PHONE: 471-2446

Kas tik turi gerą skonį,
 Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
TURI DVI KRAUTUVES CHICAGOJE:
BRIDGEPORTE, 3207 S. Halsted St., Victory 2-4226
 Vedėjas E. RUDAITIS

FURNITURE CENTER, INC.
MARQUETTE PK., 6211 S. Western, Prosp. 8-5875
 Vedėjas J. LIEPONIS

Pirmad. ir ketvirt., nuo 9 iki 9:30; kitom dienom nuo 9 iki 6 v. v.
 Penktadieniais vakare iki 9:30 val. vakaro. Sekmadieniais atdara nuo 12 iki 5 valandos.

FRANK'S T.V. & Radio, Inc.
3240 S. HALSTED STREET

Didelis pasirinkimas įvairiausių televizijos, radio, stereo aparatų.
 Pardavimas ir taisymas.
 Savininkai J. Bendoraitis ir P. Endzels
Telefonas: CA 5-7252

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
 B. B. PIETKIEWICZ, Prez.
 2555 West 47th St. Tel. LAFayette 3-1083
 PLENTY OF FREE PARKING

4 1/2% Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas

PINIGAI ĮNESTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D.
 Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: ANTRAD. IR PENKT. 9 v. r. iki 5 v. v. PIRM. IR KETV. 9 v. r. iki 8 v. v. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta

SKIP'S SELF SERVICE Liquor Store
 5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202
 APRIL — BALANDŽIO 23, 24, 25 D. D.

POPULAR BRAND OF IMPORTED
 CANADIAN WHISKY Full Quart \$4.98

MAMPEDIKTINER IMPORTED
 GERMAN LIQUEUR Fifth \$4.98

BARON VON KLUEG V.S.O.P. GERMAN BRANDY Fifth \$3.89

GRAIN ALCOHOL 190 Proof U. S. P. Fifth \$4.89

RICCADONNA IMPORTED VERMOUTH
 Dry or Sweet 30 oz. Bottle \$1.29

JUSTINO'S MALMSEY FINE IMPORTED MADEIRA WINE Fifth \$2.98

PREFONTAINES IMPORTED FRENCH
 VIN BLANC or VIN ROUGE WINE Fifth .98¢

CHATEAU D'YQUEM 1954 Vintage Wine Fifth \$3.98

CRUZAN IMPORTED WHITE or GOLD WEST INDIES RUM Fifth \$2.98

FUBORG IMPORTED DANISH BEER
 Case of 24—12 oz. Bottles Case \$6.95

Kodėl Šiluva, ne Aušros Vartai?

(Atkelta iš 3 psl.).

lietuviai galime būti dėkingi 'atkirčio' vykdytojams, nes jie išgelbėjo mums Motiną". Iš tikro, jeigu reformos "kirtis" būtų pavykęs Lietuvoje, šiandien nebūtų mums ko svarstyti Šiluvos ar Aušros Vartų klausimo. Marijos kultas būtų savaime iškritęs iš religinės mūsų istorijos.

Jei šia istorija priimame ir ją remiamės, tai neturėtume jos nei bijoti. Istorinė tiesa nėra baugi, jeigu ją teisingai suvokiame.

Tiesa, jog Šiluva, kaip nei viena kita vietovė, buvo didelių religinių kovų centre. Reformacija pradžioje brendė Žemaičiuose, o po Radvilos Juodojo mirties vėl Žemaičių didikai perėmė atstatyti kalviniškos reformos bėgius. Šiluva jau nuo 16 a. pusės buvo parinkta ruošti Žemaitijai ir vidurio Lietuvai kalvinų pastorius, katechetus, mokytojus. Praktiškai šis planas pradėta vykdyti 16 a. pabaigoje. Dėl to Šiluvai buvo padarytas kirtis, atimant visa, kas priklausė

katalikams ir jų šventovei. Kirtis buvo padarytas remiantis Šiluvos dvaro savininkų patronato teise. Tuo tarp atkirtis buvo vykdomas remiantis Lietuvos Statuto teise, einant per teismus ligi Vilniaus tribunolo, kuris ir tarė galutinį žodį. Tose teisinėse kirtio — atkirčio kovose dalyvavo žymios didikų giminės. Tose kovose rastume didelį abiejų pusių atkaklumą, bet lygiai ir garbingumą. Dėl to tų kovų nereikėtų gėdytis.

Pats Marijos kultas Šiluvoje vis dėlto neturi ryšio su šiomis kovomis tiesiogine prasme. Jis prasidėjo žymiai anksčiau ir stipriais šuoliais kilo ne dėl prasidėjusių ar įsibėgėjusių kovų, o dėl Marijos apsišviškimo. Apsišviškimas, kaip sakoma viename dokumente, paskatines katalikus ieškoti Marijos ir prarastos jos šventovės. Bet įdomu, Apsišviškiosios kulto niekad nebuvo vartotas "Pergalėtojos" ar "Kovotojos" titulas, o tik "Ligoninių Sveikatos".

Lietuva tuo metu buvo lyg dvasinis ligonis. Reformacijos banga buvo tik proga atsiskleisti diduomenės ir bajorijos dvasiniam negalėms. Iš tikro, tai buvo ne reformacija, bent pradžioje, o dvasinis chaosas, religinis ir moralinis pasimetimas, kuris Lietuvą galėjo palaidoti griuvėsiuose.

Marijos apsišviškimas, atrodo, ir buvo

Kryžius Šiluvos apylinkėje. Nuotr. B. Buračo

tas didysis dvasinis supurtymas, sujaušinimas, kuris akivaizdžiai pažadino tautoj naujas dvasinio atgimimo jėgas. Ir jei po to Lietuva tapo kryžių, šventovių kraštu, jei

pats Marijos kultas puošėsi naujais židiniais ir jei visas 17-sis amžius tapo didžiausio dvasinio pakilimo amžiumi, — tai kam turėtume būti dėkingi?

Ar Šiluva mažiau žinoma?

Vilniečių memorandume pakartotinai teigiama, jog Aušros Vartai labiau žinomi Lietuvoje ir pasaulyje. Nuo kada jie žinomi? Esą, "nuo 16 šimtmečio pradžios". Tokie vartai, tiesa, žinomi, kaip Vilniaus mūrų dalis, bet tai dar nieko nesako apie Marijos kulto pradžią. Pirmoji kopytėlė tuose Vartuose įrengta tik 17 a. pabaigoje (1671), o Marijos paveikslas, kaip tvirtina Hilariono relikcijos, tada buvo dar "kaip ir kiti stebuklais negarsėję paveikslai".

Tuo tarpu Šiluvos bažnyčia, pašvęsta Marijai su jos atlaidais ir specialiu paveikslu egzistuoja nuo 1457 metų. Į Šiluvą atlaidų metu, kaip liudija Martyno Mažvydo laiškas, jau 16 a. vidury keliavo maldininkai, netgi protestantai, iš Prūsų, nekaltant apie artimesnių vietovių žemaičius. Marijos apsišviškimas įvyko 1608 metais. Ir kai po reformacijos audrų bažnyčia buvo atstatyta, 1629 suplaukė į Šiluvą net 11,000 maldininkų.

Žemaičių vyskypų relikcijos šv. Sostui liudija, kad Šiluvon per atlaidus atvykdavo maldininkai iš visos Lietuvos, net Vilniaus, o taip pat iš Kuršo, Prūsų, Lenkijos ir Gudijos. Paveikslas vainikavimo metais (1786) suplaukė per 30,000. Apie tiek pat buvo susirinkę 1886, kai buvo vainikuojama Apsireiškiosios statula. Kai po rusų draudos vėl buvo leistos procesijos, 1906 atvyko organizuotai daugiau kaip 50,000. Nepriklausomybės metais per 8 atlaidų dienas praplaukdavo ligi 100,000 žmonių.

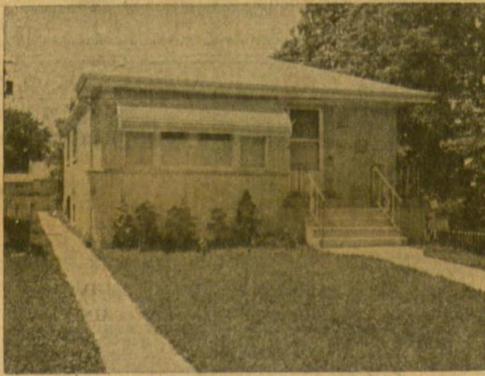
Ar Aušros Vartai bent kada matė tokias maldininkų minias? Jei susitvenkia ir uždaro siaurą gatvę, tai vis dėl to ne tūkstančiai. Aušros Vartai buvo daugiau pačių vilniečių lankomi. Iš toliau užklysdavo tik tie maldininkai, kurie specialiai vykdavo į Verkių Kalvarijas.

Net šiluvinis paveikslas 141 metais pralenkia vilniškį aukščiausiu kultiniu įvertinimu, atseit — Romos vainiko gavimu. Tad be reikalo vilniškiai pabrėžia pirmenybę ir pranašumą savo labui; be reikalo ir visuomenė tokius dalykus skelbia "neginčytinos istorinės tiesos" vardu.

(Pabaiga kitą šeštadienį. Nuotraukos prie straipsnio iš Br. Kvickio archyvo)

CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

Atsargiai ir pavyzdinai tvarkosi jau 40-ti metai. Nuo 1924 metų Chicago Savings laikosi sveikos investavimo politikos. Per 40 savo veiklos metų ji niekad nesustojo mokėjusi dividendus savo taupytojams. Šios bendrovės vadovybė ir šiandien tęsia tą pačią atsargią bet protingą santaupų administravimo politiką.

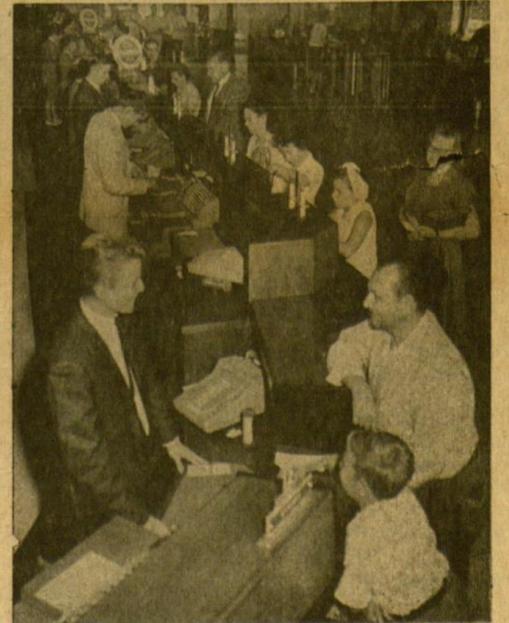

Dabar laikas pirkti arba statyti gyvenamus namus, kol kainos vėl nepradėjo kilti. Per paskutinius porą metų kainos žymiai sumažėjo, bet šis sumažėjimas yra tikrai laikinas. Žinoma tvirtina, kad ateinančiais metais kainos ir vėl pakils. Jos gali būti dar aukštesnės, negu buvo prieš porą metų. Chicago Savings bendrovė gali padėti Jums įsigyti naują, gerą ir puikų namą. Viršuje esančiame paveiksle matomą namą galite pirkti jau pastatytą arba panašų namą galite užsakyti pagal savo planus ir nurodymus.

Paveiksle matome taupytojus darbo dienomis atvykusius į Chicago Savings įstaigą. Toki vaizdai įstaigoj matosi kasdieną. Žmonės čia ateina įvairiausiais reikalais. Be paprasto taupymo Chicago Savings bendrovė teikia taupytojams įvairiausius patarnavimus. Pas mus galima depozituoti gautus čekius, apmokėti būtiniausias sąskaitas, įsigyti pašto ženklų, taupyti vaikų mokslinimui, senatvei, Kalėdoms, vakacijoms ir kitiems tikslams. Tūkstankiai naudojasi šiais patarnavimais. Kodėl nepabandyti jais pasinaudoti ir jūs.

CHICAGO SAVINGS & LOAN BENDROVĖ, 43 milijonų dolerių finansinė įstaiga, namus perkantiems ar statantiems žmonėms yra pilnai pasiruošusi duoti morgiačių prielankiausiasiomis sąlygomis, lengvais mėnesiniais išmokėjimais. Susidomėjusius kviečiame atvykti į Amerikos Lietuvių sostinės centrą — Marquette Parko apylinkę į CHICAGO SAVINGS & LOAN BENDROVĖ ir susitarti dėl paskolos.

Chicago Savings bendrovės kasdieninis vaizdas darbo metu

Marquette Park — Amerikos Lietuvių Sostinėje

6245 SO. WESTERN AVE., CHICAGO 36, ILLINOIS

GRovehill 6-7575

Chicago Savings & Loan Association žymesniųjų krašto finansinių įstaigų tarpe yra viena stipriausioji, saugiai ir pavyzdinai tvarkanti savo įstaigos reikalus. Mes nesiveržiamo tapti pačia didžiausia įstaiga, bet dedame pastangas visuomet teikti geriausius patarnavimus mūsų taupymo ir skolinimo nariams, ir siekiame visada būti stiprūs finansiškai. Chicago Savings

bendrovė per visus 39 savo gyvavimo metus visuomet yra išmokėjusi savo taupytojams pilną taupomą sumą ir niekad nėra mokėjusi mažesnius, kaip 3% dividendus, tuo tarpu kai daugelis finansinių įstaigų yra mokėjusios tik 2% dividendus arba net mažesnius.

Štai nariams teikiamas mūsų pilnas patarnavimas:

HANDY HOURS

Monday ..... 12:00 P.M.-8:00 P.M.
Tuesday ..... 9:00 A.M.-4:00 P.M.
Wednesday .. Closed All Day
Thursday .... 9:00 A.M.-8:00 P.M.
Friday ..... 9:00 A.M.-8:00 P.M.
Saturday .... 9:00 A.M.-12:00 P.M.

4 1/2%

Anticipated Dividend on Investment Accounts

- Vacation Club
- College Bonus Savings
- Home Mortgage Loans
- Home Improvement Loans
- Christmas Club
- Insured Family Savings
- Notary Public Service
- All types of Insurance
- Free community rooms for your organization meeting
- Cash checks and pay all family bills with our special money order checks. No service charge to members
- U. S. Postal Stamp Machine Service
- Sell and redeem U. S. Bonds
- Two large free parking lots
- Drive-In Window
- Save-by-Mail Kits
- Travelers Checks
- Safe Deposit Boxes

OSTRAUSKAS IR VIESULAS PAS NEW YORKO STUDENTUS

Prieš pora savaitių New Yorko Lietuvos studentų sąjungos skyrius surengė tikrai ypatingą susirinkimą, pakviesdamas kalbėti Kostą Ostrauską apie pasireiškimo problematiką literatūroje ir Romą Viesulą apie tą patį meną. Filadelfijiečiai kalbėtojai pasirinkę atvirą pašnekesio formą, labai sudomino klausytojus ir, gal būt, kai kuriuose paliko tai, kas nepraeina su diena. Esmėje tai buvo minčių ir nuotaikų perdavimas apie asmeniškai patirtą kelių kūrybos darbe.

Beje, tokie menininkų ir visuomenės sturtėjimai yra reti. Mat, imponantiškiau ir gal net saugiau kalbėti ex cathedra. Tai galioja visoms visuomenėms, kai vyresni kalba jaunesniems. O antra — charakteringa menininkams ir politikams nekaltėti apie savo veiklos procesą — mūza ar pramatymas ateina tik išrinktiesiems. Tačiau nežinia, kuri tai buvo priežastis: ar lietušauke ir šilta nuotaika viduje, ar kalbėtojų artimo Juliano Kaupo mirtis, nešanti gyvenimo trapumo žinią, ar gal pačių kalbėtojų jautrumas ir žmogiškumas, bet metamorfozė įvyko, ir kūrybos pasaulis atsivėrė toks, koks jis iš tikrųjų yra: kūrėjas neatskiriamas nuo savo kūrybos.

Kostas Ostrauskas, literatūros daktaras, pradėjęs pašnekesį apie tai, kas sudaro medžiagą, literatūrai, netrukus nuklydė į savo paties kūrybą — dramaturgiją.

Jis yra įsitikinęs, kad autorius turi gerai pažinti kalbą ir rašyti apie tuos dalykus, kuriuos jis žino. Tokiu būdu įforminimo prasme Ostrauskas yra formalistas ir vadovaujasi nusistovėjusiais kriterijais: formos aiškumas, jos klasiškumas, kalbos autentiškumas yra didžiosios teigiamybės. Tačiau nuotaikos atžvilgiu jis nenustato ribų. Viskas telpa literatūros provincijoje: sąmoniniai planai ir pergyvenimai, pašnekesio pasaulis, vaizdų kaleidoskopija.

Jis labai ryškiai užsiminė apie vieną vaizdą, kuris įstrigęs jo vaizduotėje. Philadelphijoje jis matęs nakties metu apdriskusį juoduką, kurį pasaulis beje bus apleidęs, besiklausantį su dideliu atidumu kažkokio pranešimo per tranzistorinį radiją. Juodukas laikė radiją arti savo ausies ir nieko nematė, kas dėjos aplinkui. Ko jis ten klausėsi? Ir Ostrauskas gal j tai kada nors atsakys, persikeldamas menininko tikrovėn. Kanarėlės genezė irgi sukosi apie kažkada girdėtą ubago kalbą. Pypkė atsirado lyg ir pagal užsakymą. Lankytojų dramos studijoje reikėdavo trims žmonėms ekstemporizuoti. Ostrauskas tokią pratimą sau ir pasirašęs. Dirbta, perdirbta, ir štai — Pypkė.

Savo pašnekesiu Ostrauskas daug pasakė apie save ir savo kūrybos tokį tikrumą, kur skaitytojas ar žiūrovas yra betarpiškai įviliamas veikalo eigen. Jis rašo tik apie tai, kas jo asmeniškai pergyvenama. Gi jo kūrybiška kova su angeliu prasideda tada, kada pergyvenimas reikia klasiškai įforminti.

Šios Ostrausko pastabos linkusiems į literatūrą turėjo būti padrašinimu ir pamokiniu. Užtat jo buvo vėliau tiek daug klausiami, o jo atsakymai kėlė vėl naujus klausimus.

Romas Viesulas, grafikas ir tos pačios srities profesorius, kalbėjo apie meno pabrėžtiną sudėtingumą būti moderniu. Šiandien kiekvienas menininkas ieško individualaus ir naujo stiliaus. Lyg naujume būtų visas išganymas. Net muziejai šią dieną išsina į rinką, pirkdami pa-

veiklus ir tikėdamiesi, kad kada nors jų pirkiniai taps muziejaus sienų vertais eksponatais.

Vis dėlto šio šimtmečio vidurį Viesulas priskirtų eksperimentacijos laikui, bet ne tikram meniškam atsiekimui. Šimtmečio pradžioje sušvytėjo visa eilė genialių figūrų. Tačiau šią dieną jų nėra. Naujumo manija turės atkristi, ir tuomet teliks tikras meniškasis pasireiškimas, nors, be abejojimo, šiandieninė eksperimentacija bus jam atvėrus naujus kelius.

To naujumo ir individualumo Viesulas vis siekia taipgi savo kūryboje. Atlikęs kokį darbą, jo žodžiais tariant, atsikratęs paveiklo, jis nori, kiek galima toliau nutolti nuo jo, jį nebežiūri ir nenori beprisiminti, kad to paties nebeįvyktų kitame darbe. Tačiau vieną paveiklą su kitu riša dailininko savarankumas, nes kūrėjas vis išreikia save.

Viesulo priėjimas prie meno yra dinamiškas ir labai atviras. Iš lietuvių dailininkų jis yra todėl vienas iš artimiausių jaunajai kartai, kuri aną vakarą jo nepaleido iš savo tarpo ir, apsupus jį, prasidėjo ligi gilių nakties.

Lietuvių studentų sąjungos New Yorko skyrius savo nariams surengė dvasinę puotą šiuose kanapiniuose laukuose. Tegul ta dvasia jame išsilaiko visą laiką.

Juozas Dedalus

Rašytojas Somerset Maugham, sulaukęs 90 metų amžiaus, dar tvirtai vaikščioja prie savo vilos Nicoje, Prancūzijoje.

Dr. Kostas Ostrauskas (kairėje) ir dail. Romas Viesulas pokalbyje menininko išraiškos temomis, New Yorke. Nuotr. G. Peniko

BR. KVIKLIO "MŪSŲ LIETUVA"

(Atkelta iš 3 psl.)

Lietuvos kariuomenės 1-jo pulko vadas karininkas Antanas Juozapavičius. Tai buvo pirmasis mūsų karininkas, žuves kovose dėl Lietuvos laisvės... Antarasas pasaulinis karas, ypač jo pabaiga, skaudžiai palietė Alytų... 1959 m. Alytuje buvo 12-350 gyventojų...

Tyla, bet kieto darbo vaisius. Pacituotos ištraukos, tai tik mažutė dalė daugiapušiškų medžiagos, sutelktos "Mūsų Lietuvos" I-me tome. Tai, tikra to žodžio prasme, Lietuvos geografiniai - istorinė enciklopedija, kurioje žinios pateiktos, Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10 iki 11 val. ryto. Šeštadienis ir sekmadienis nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto. Vakarai pirmadienį 7 val. ryto. VISOS PROGRAMOS IS WOPA 1490 kil. AM ir 1027 mg. FM Tel. HEmlock 4-2413 7159 So. Maplewood Ave. Chicago 29, Ill.

CAMERAS AND SUPPLIES
MARQUETTE PHOTO SUPPLY
REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MĖGĖJAMS
Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių filmų foto aparatus ir jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis Kalėdoms. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atdara pirmadienį ir ketvirt. vakarais iki 9 val.
3314 West 63rd Street
Chicago 29, Illinois
Tel. PR 6-8998

FOTOGRAFAS ŽAVIOMS NUOTAKOMS
THE Paul STUDIO
home of MODERN photography
Gowns by Martha
PORTRAITS • CANDIDS
3213 S. MORGAN ST. YArds 7-5858

Lietuviška valgykla. Gražiausias lietuviškas restoranas, kuriame gaminami lietuviški valgiai.
Atdara nuo 6:00 valandos ryto iki 8:00 valandos vakaro.
"PALANGA" RESTAURANT
6918 So. Western Ave. — GR 6-9758
JADVYGA ir JUOZAS BARTKUS, Savininkai

SUTAUPYSITE MŪSŲ SUKAKTUVINIAM IŠPARDAVIME
Pirskit nebrangiai ir gausit sukaktuvinę dovaną
Stein Textile bendrovė yra pirmoji, kuri parūpina vilnonių, silko, nylon, tafeta, aksomo, angliški medžiagų paltams ir kostiumams siuntimui artimiesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą už žemas kainas! Gavom spec. medžiagų paltams kaip vyrų, taip ir moterų: veliūro, činčilos, "needlepoint" ir kitų.
STEIN TEXTILE CO.
616 West Roosevelt Road, Chicago 7, Ill.
TELEFONAS — HARRISON 7-8737
Jefferson St., Chernin's alkštėje.
Atdara kasdien įskaitant ir sekmadienį nuo 9:15 r. iki 5:30 vak. Pirmadieniais uždaryta.
Nemokama vieta mašinoms už kampo į šilau.

- Artesian Restaurant - AND LOUNGE
2432 WEST 63rd STREET
Jau yra pilnai įrengtas ir veikia, turi virš 300 sėdimų vietų.
Cia galite netik gerai ir nebrangiai pavalgyti, bet atšvęsti krikštynas, vedybas, sukaktuves ir kitokias Jūsų šeimynines ar visuomenines progas.
Elektriniai vėsinamas. Atvykit į mūsų restoraną-lounge, kur valgių pasirinkimas įvairus, nebrangios kainos ir taip pat didžiausias pasirinkimas vietos ir užsienio gėrimų. Parap draugijos, klubai ir vienuolynų rėmėjų draugijos susirinkimams ir posėdžiams bankieto patalpomis naudojasi nemokamai. Telpa virš 300 asmenų. Kad būtų užtikrinti dėl vietos, patelefonuokite 436-4622. Atdaras nuo 6 val. ryto iki 1 val. nakties.

nevaržant jokio okupanto cenzūrai. Autoriaus pareiškimu, rengiant tokį milžinišką veikalą, neišvengiami įvairūs trūkumai. Vienok, manoma, jog veikalas kaip tik paskatins skaitytojus papildyti jį savo turimais duomenimis. "Mūsų Lietuva" tikriausiai taps tokia knyga, kuri nuolat bus "po ranka", ant stalo, kuria skaitytojai naudosis kasdien ir kuri galėsianti būti puiki dovana kiekvienam lietuviui.

Pabaigai tenka pabrėžti milžinišką tūkstančių darbo valandų darbą, kurį autorius Bronius Kviklys įdėjo į to veikalo parengimą, "nuvogdamas" tą laiką nuo darbo fabriko ir nuo kitų kasdieninių savo rūpesčių.

— Alaus belgai išgeria per metus 173 kvortas kiekvienas asmuo. Vokiečiai — 153, britai — 105 ir amerikiečiai — 97 — 105 ir amerikiečiai — 95 kvortas.

MOVING
R. SERENAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli. Miesto leidimai ir pilna audrauda.
2047 W. 67 PL. WA 5-8063

SOPHIE BARGUS RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS
Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10 iki 11 val. ryto. Šeštadienis ir sekmadienis nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto. Vakarai pirmadienį 7 val. ryto.
VISOS PROGRAMOS IS WOPA
1490 kil. AM ir 1027 mg. FM
Tel. HEmlock 4-2413
7159 So. Maplewood Ave. Chicago 29, Ill.

Kviečiame įsigyti New Yorko Vyrų Okteto plokšteles
"MES ŽENGIAME SU DAINA"
Plokštelėje įdainuota 17 lietuviškų liaudies, žygių ir pramoginių dainų. Įsigydami plokšteles per OKTETĄ, paremsite Okteto darbą ir įgalinsite antrosios plokštelės išleidimą.
K A I N A :
1 — 10 plokštelių po 4.00 dol.
11 — 25 " " 3.00 "
26 — 50 " " 2.75 "
Virš 50 " " 2.50 "
Užsakymus drauge su čekiu siųsti: New Yorko Vyrų Oktetas c/o V. Alksninis, 45-44 167 St., Flushing 58, N. Y.
Užsakant pridėti ir persiuntimo išlaidas.

ST. ANNE'S GIFT SHOP
• ROZANCIAI • KNYGOS • PAVEIKSLAI
• PRAGOS KODIKĖLIO JEŽAUS STATULOS IR ROBELIAI
• Reikmenys ligoninui priimant sakramentus namuose
2557 WEST 63RD ST., CHICAGO, ILLINOIS 60629, TEL. 471-0163

VANDER WAGEN ANGLYS
SINCLAIR ALYVA
3605 West 63rd St. POrtsmouth 7-8020

VYRIŠKI RŪBAI
SIUVAMI PAGAL JOSŲ FIGURĄ, IŠMIERAS, PASIRINKTĄ MEDŽIAGĄ IR STILIŲ
• KOSTUMAI • PALTAI • FORMALŲS RŪBAI • UNIFORMOS
Darbas atliekamas geriausiose Amerikoje "SIMPSON" kompanijos siuvyklose.
Didelis pasirinkimas — vietinių ir užsieninių medžiagų.
NAUJAUSI MADŲ ŽURNALAI
JONAS H. AKŠYS
6645 S. WINCHESTER AVE. CHICAGO 36, ILL., TEL. 925-5179
Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 val. ryto.
Kainos: Paltai nuo \$80 iki... Kostumai nuo \$85 iki...

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS.
Stabdžių įdėjimas ir sutvarkymas.
(COMPLETE BRAKE SERVICE)
KAROSERIJOS TAISYMAS, LYGINIMAS IR DAŽYMAS (BODY & FENDER WORK)
Taip pat tepimas, dalių keitimas ir kiti smulkūs mechaniški pataisymai.
Nauja dirbtuvė su moderniausias įrengimais
Naudokitės mūsų žemomis kainomis, garantuotu ir sąžiningu darbu.
ČESAS AUTO REBUILDERS
2423 West 59th Street Chicago 29, Illinois
GRovehill 6-7777

Mūsų erdviuose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.
LIETUVIŲ ISTAIGA
ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS
2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711
Atdara pirmadienį ir ketvirt. 9-9 val., antr., treč., ir šeštadieniais nuo 9 iki 6 val. Sekmd. atdara nuo 11 iki 4:30 po pietų

NELAUKIT, nes rytoj jau gali būti pervėlu
Jei norite užtikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius ar šiaip ką apdrausti, reikalauskite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polišą per mūsų kompaniją. Nelaimelį išituks neturėsite jokių nemalonumų.
GENERALINIAI AGENTAI SIŲ kompanijų:
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE COMPANY
AMERICAN BONDING COMPANY
AMERICAN INDEMNITY COMPANY
DUBUQUE FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S FUND INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S INDEMNITY COMPANY
INDUSTRIAL INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
PACIFIC NATIONAL FIRE INSURANCE CO.
PEARL ASSURANCE COMPANY
RELIANCE INSURANCE COMPANY
UNIVERSAL INSURANCE COMPANY
WESTERN FIRE INSURANCE CO.
WESTERN CASUALTY & SURETY CO.
Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters
O'MALLEY and McKAY, Inc.
222 W. Adams St. Room 800
Telefonas CEntral 6-5206

IŠEINA RETA IR ĮDOMI KNYGA

Prieš 400 metų Grigas Valavičius yra parašęs senąją kanceliarinę slavų kalbą Lietuvos girių aprašymą. Šitas rankraštis buvo rastas ir rusų archeologų komisijos buvo išleistas 1867 m. Grigas Valavičius šią knygą yra parašęs 1559 m., o ji buvo pirmą kartą išleista prieš 100 metų. Dabar mišk. V. Zemaitis parengė spaudai šią retą ir įdomią knygą, kurią išleidią gegužės mėnesį Lietuvos miškininkų sąjunga Chicagoje, kaip savo leidinį nr. 3.

Knygoje paličiama tikrai Sūduvos kraštas. Ji vadinasi "Pietinė Lietuva — Sūduva — Jotva — Dainava". Leidinys turi apie 250 psl. su 5 žemėlapiais ir istoriniais paveikslais. Tai pirmą tokia plataus pobūdžio reta ir įdomi knygą apie šį kraštą ir jo praeitį, parašyta 8 autorių, pasiremiant Gr. Valavičiaus Lietuvos girių aprašymo duomenimis. Jos turinys: 1. Pratarinė, prof. J. Kupronis, 2. Grigo Valavičiaus "Girių revizija" ir Lietuvos didžiųjų girių sunykimo priežastys — prof. Zen. Ivinskis, 3. Trumpa archeologinė Sūduvos — Jotvos — Dainavos praeitis, politiniai istorinė ir kalbinė šio krašto apybraiža su išvadomis — V. Zemaitis, 4. Miškų ūkis XVI amžiaus Lietuvos valstybės įstatymuose — teis. J. Dainauskas, 5. Šešioliktojo šimt. Pietų Lietuvos upių ir ežerų vardai — prof. St. Kolupaila, 6. Kryžiuočių strateginiai keliai per Sūduvą (pagal Litauische Wegeberichte) ir jų vėlesni pėdsakai — inž. J. Augustaitis, 7. Jotva — Sūduva, istorinė ir geografinė bei kalbinė apybraiža — ir vietovardžiai — kalb. P. Būtenas, 8. Vertimas "Lietuvos D. Kunigaikštijos medės ir žvėrių ūkai" — aprašyti Grigo Valavičiaus 1559 m. su vertėjo pastabomis ir paaiškinimais ir str.: "Svarbesni duomenys Gr. Valavičiaus veikale" — V. Zemaitis, 9. Anglų kalba santrauka (Summary) Algirdas J. Zemaitis M. A. (Oxon.), 10. Paaiškinimai pridėti 5 žemėlapių, nubraižytų mišk. A. Beleskos, duoda labai daug įdomios medžiagos iš praeities ir dabarties. Bus priede pridėtas ir G. Valavičiaus veikalo, išleisto rusų

archeol. komisijos 1867 m., fotostatas (62 psl.). Knyga spausdinama V. Vičiūno spaustuveje. Ji pasirodys knygų rinkoje gegužės mėnesio viduryje. **A. Gtr.**

Amerikietis literatūros profesorius apie Vinčą Krėvę. Manyland Books leidykla netrukus anglosaksiskajam pasauliui pristatė anglų kalba Vinčo Krėvės rinkinių apysakų knygą "The Herdsman and the Linden Tree". Knygoje bus paskelbti klasiškieji V. Krėvės kūrybos gabalai: Išsibarė, Silkės, Antanuko rytas, Galvažudys ir Skerdžius. Įvadą šiai knygai parašė jau anksčiau su lietuvių literatūra plačiai susipažinęs prof. Charles Angoff'as. Profesorius savam žodyje labai palankiai aptaria spausdinamus dalykus, ypač Skerdžių. Anot jo: "Apyšakos vertė prasiveržia pro visas erdves užtvaras. Jau tas vienas kūrinys išstato Vinčą Krėvę į pirmąsias modernių beletristų eiles".

Visą šį Vinčo Krėvės knygai parašytąjį prof. Ch. Angoff'o įvadą tikimės netrukus atspausdinti Kultūriname Drauge.

Viktoro Petravičiaus tapybos darbų paroda Čiurlionio galerijoje, kurią rengia Lietuvių dailės institutas, bus atidaryta gegužės mėn. 9 d., 7 val. vak. Paroda tęsis iki gegužės mėn. 17 d. Lankymo valandos penktadienį nuo 6 val. iki 10 val., šeštadienį ir sekmadieniais nuo 11 val. iki 10 val. vak. Parodoje bus išstatyta daugiau kaip 30 visai naujų tapybos darbų. Atrodo, tai bus paskutinioji galerijoje dailės paroda prieš parodomis sausąjį vasaros laikotarpį.

Tad tikimasi, kad Viktoras Petravičius meno mėgėjams bus tikras užsigavėjimas prieš artėjančias atostogas.

LIETUVIŲ DIENOS, 1964 m. kovo mėn. Nr. 3. Šios sąsiuvinio akcentai: Dr. A. Trimako mirtis, interview su generaliniu Lietuvos konsulu Chicagoje dr. P. Daužvardžiu, Kleopo Jurgelio gyvenimas ir kūryba, lietuviškasis koplystulpis Pasaulinėje parodoje, lietuvis atkuria didžiuosius amerikiečius vaške ir kit.

Baltimore'je balandžio 18 įvykusio literatūros ir meno vakaro rengėjai studentai ir programos dalyviai. Iš k. į d.: — Aleksandras Radžius, Jr., Birutė Bogutaitė, Algirdas Kačanauskas, Lijva Kasperavičiūtė, Liudas Stukas, Marytė Gailiulytė, Kazys Almenas ir Kęstutis Cesonis. Nuotraukoje trūksta Eugenijaus Šilgalio. Nuotrauka Baltimore'ės lietuvių radijo valandėlės

FILMŲ ĮVAIRUMAI

STASE SEMEINIENE

Taikos premija ir raudonųjų intrigos

Metro - Galdwyn - Mayer išleido spalvotą filmą apie Nobe-

Aktorius Sydney Pointier, šiemet gavęs geriausio aktoriaus "oskarą" už vaidybą filme "Lilies of the Field". Tai pirmas premijuotas juodukas visoje "oskarų" istorijoje.

lio premija, vardu "The Prize". Tik jame nėra to, ką žiūrovas tikisi pamatyti. Ne apie pačią premiją kalbama, bet rodomi užkulisiniai įvykiai Stockholme, įteikiant Nobelio taikos premijas — pinigines sumas iš fondo, įkurto vyro, kuris išrado dinamitą ir iš to susikrovė milijonišką turtą, tačiau palikimo keliu paskyręs tuos milijonus taikos idėjai skleisti.

Grand Hotel viešbutis Stockholme yra šio filmo pagrindinis centras visų internacionalinių agentų intrigų ir net kriminalinių įvykių. Pastatytas Pandro S. Berman pagal Irving Wallace knygą tuo pačiu vardu.

Iš viso pasaulio sukvičiami Nobelio premijos laimėtojai į Stockholmą premijų įteikimui. Tarp kitko švedai atsisakė duoti leidimą filmą sukurti jų krašte, bijodami, kad filmas vulgariai palies patį jų didingą projektą. Tačiau Stockholmo vaizdai šiame Hollywoodo filme yra autentiški.

Jau pačią pirmąją naktį, tuoj po vidurnaktinio pasimatymo su raudonųjų agentais iš už Geležinės uždangos, pagrobiamas pasaulinio garso fizikas, vokiečių, gyvenęs Amerikoje, dr. Max Stratman (Edward G. Robinson). Jo vietoje atsiranda labai panašus į jį, kuris per visą savaitę imituoja jį — priimdamas garbę, pagyrimus ir pagarbą. Į intrigas įsivelia JAV rašytojas Andrew Craig (Paul Newman), mėgstąs svaigalus ir moteris. Jis iš premijos nori tik pinigų, o ne garbės. Anot jo, "50,000 ain't hay!" ("50,000 nėra šienas!") Jis vienas atidengia visas raudonųjų pinkle, nužudymus ir kitokias apgavystes.

Paul Newman vaidyba visada yra rimto aktoriaus — ne trupučio prieskonių nebepridėsi. Tačiau jo atvaizduotas garbingasis rašytojas yra tikras "play boy" — tuščias ir avantiuriškasis. Europiečiams ne koks vaizdas susidarys apie JAV Nobelio premijų laimėtojus! Newman sukurti epizodai yra bauginūs, per nugarą šiurpulį ne vienam nešantieji! Jis pats atliko visus tuos triukus, atsisakydamas, kaip įprasta, statisto pagalbos: krisdamas nuo aukštybių, vydamasis vidurnaktį į ligoninę, atsidurdamas nudusti stovyklos paskaitoje, persekiojamas žudikų ir t. t.

Elke Sommer vaidina jo žavią ir rimtą gidę Inger ir vartoja anglų ir švedų kalbas su užtikrintu patyrimu.

Salutinėse rolėse pirmąja gražuolės Diane Baker — fiziko dukterėčia, Micheline Presle — N. premijos laimėtoja daktarė, švedų grafas — Leo G. Carroll ir kit.

Na, o kuris gi, pagaliau, gavo premiją — ar tikrasis fizikas, ar raudonųjų pastatytas asmuo — iškamša, žiūrovai pamatys patys, žiūrėdami tą greitai tempu besivystančią melodramą. Tik suaugusiems.

Laidotuvių Direktorai
MAŽEIK & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŠINOMS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS
4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YA 7-1741-2
4330-34 South California Avenue
Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852

Petkus
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS
2533 West 71st St. Telef. GROvehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero, TOWNhall 3-2108-09
AIKĀTE AUTOMOBILIAMS STATYTI

PIRKITE DABAR TIESI OG NUO
MR. NELSON
SAVININKO
SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3911 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų
Pasirinkimas Visame Mieste
Telef. — CEDarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINYČIA
Geriausios gėlių, vestuvių, banketų, laidotuvių
ir kitų papuošimų
2443 WEST 63rd STREET
Telef. PR 8-0883 PR 8-0884

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS G. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIRginia 7-6672

PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 LITUANICA AVE. Tel. YArdS 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArdS 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COMmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArdS 7-1138-1139

VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003

VENETIAN MONUMENT CO.
GERIAUSIO GRANITO PAMINKLUS
statome visuose kapinėse.
Nepirkite neapžiūrėję mūsų didelį pasirinkimą
pavyzdinių paminklų.
SUŽINOKITE MŪSŲ KAINAS
Atdara kiekvieną dieną ir sekmadieniais
bei pirmadienio ir ketvirtadienio vakarais.
527 N. Western Ave., TA 9-9622
(1/2 bloko į šiaurę nuo Grand Ave.) 50 m. vienoj vietoj

Monthly Income

IŠ DISTRICT TAUPYMO BENDROVĖS. Jei nedidelės papildomos mėnesinės pajamos įgalintų Jus pasidžiaugti šiais tokiais gyvenimo "prašmatnumais", tai kviečiame Jus pasinaudoti District Taupymo Bendrovės naują mėnesinių pajamų sąskaitų tvarka. Štai kaip čia viskas vyksta:

- Pradinis indėlis taupymo sąskaitoje turi būti \$5,000.00 ar daugiau. Galite pridėti arba išimti, kiek norite, bet turite palaikyti minimalinį \$5,000.00 balansą.
- Po viso pusmetinių dividendų periodo Jūs gausite čekius kiekvieno mėnesio 1 dieną. Jei jūs išimate šiek tiek pinigų, tai Jūsų mėnesinis čekis lieka per tą periodą, kaip buvęs, o visa kas bus sutvarkyta naujam dividendų periodui prasidedant.
- Jūs turite teisę bet kada atsikvilti šio taupymo būdo.
- Visos mėnesinių pajamų sąskaitos apdraustos Federalinėje Taupymo ir Skolinimo Draudimo Korporacijoje, kurios nariu esame ir mes.
- Už pirmus \$5,000.00 Jūs kas mėnesį gausite \$18.75, o už kiekvieną \$1,000.00, papildomai įdėtą, bus pridėta \$3.75 prie mėnesinių dividendų; pagrindu imami mūsų dabartiniai metiniai 4 1/2% dividendai už investavimo taupymo sąskaitas.

For example:

YOUR INVESTMENT SAVINGS ACCOUNT	YOUR MONTHLY CHECK*
\$ 5,000	\$18.75
8,000	30.00
10,000	37.50
25,000	93.75
50,000	187.50

*Based on District Savings' current rate on Investment Savings accounts.

DISTRICT SAVINGS
3430 South Halsted • Chicago, Illinois 60608

PAVASARIUI ateinant LAIKAS svarstyti JŪSŲ nuosavybės klausimus

Čia jums pagalbon gali ateiti

Standard Federal SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

Jau nėra per anksti pradėti darytis dėl jums tinkamo namo ar planuoti taisymą jūsų turimo namo.

Paskolos namams įsigyti gali būti duodamos iki 90% nuo namo vertės išsimokėtinai iki 30 metų.

Paskolos duodamos iš žemiausio galimo procento.

MORGIČINĖS PASKOLOS jums laisvai leidžia:

- Papildomai skolintis bet kuriems jūsų svarbiems reikalams, skolos sumą vėl pakeliant iki originalės jūsų pirmo morgičiaus sumos.
- Daryti papildomus mokėjimus pirmyn.

NAMAMS TAISYTI paskolos gali būti duodamos iki 5 metų išsimokėjimui ir be jokių jums papildomų skolinimosi išlaidų.

Teiraukitės asmeniškai arba telefonu Virginia 7-1141.

JUSTIN MACKIEWICH, Valdybos Pirmininkas

JUSTIN MACKIEWICH Jr., Prezidentas

DARBO VALANDOS:
Pirmad. 9 iki 8 val. vak.
Antrd. 9 iki 4 val. vak.
Trečd. — nedirbama.
Ketvirtad. 9 iki 8 val. vak.
Penktad. 9 iki 4 val. vak.
Šeštad. 9 iki 12 val.

VENETIAN SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
INSURED
CHARTERED AND SUPERVISED BY THE U.S. GOVERNMENT

4192 ARCHER AVE. CHICAGO 32, ILLINOIS VI 7-1141

Remkite tuos, kurie skelbiasi dienr. Drauge.

Moterų gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 3321 S. Halsted St., Chicago 8, Ill., Tel. CL 4-5665

BENDRUOMENĖ IR MOTERYS

EM. PETRAUSKAITE

Savo tautos ir valstybės gyvenimą lietuvė įnešė vertingą duoklę, ir jos tautinis susipratimas pasirodė pakankamai aukštas. Juk ji buvo pirmoji, vargo mokyklos mokytoja. Ji mokė vaikus ir melstis iš lietuviškos maldaknygės, ir dainuoti ir, svarbiausia, mylėti savo gimtąją žemę. Spaudos draudimo laikais ji slėpė, platino ir skaitė lietuviškas knygas, o taip pat buvo ir tokių moterų, kurios jas rašė. Lietuvei lygiai rūpėjo ir valstybės atkūrimas. Lietuvai gi atsikūrus, lietuvė uoliai stoji dirbti tėvynės labui; užėjus karų audroms, lietuvė lygiai kentėjo su visa tauta.

Tremties gyvenime vis labiau jaučiamas lietuviškas moters pasyvumas. Gyvenimo sąlygos ir vis didėjęs beviltiškumas politiniame pasaulyje pradeda mus išsemti ir, pagaliau, užsikrečia me tuo bendru nerūpestingumu, kuriuo pasižymi amerikietis. Neturėtume sekti jų pavyzdžių, nes jų gyvenimo sąlygos skirtingos, ir jos neturi tokių problemų, kaip mes. Jos, pavyzdžiui, neturi tautinio išsilikimo rūpesčio ir gali ramiai atiduoti savo vaikus mokyklų globai. Kad ta mokykla dažnai ir jas apvilia, tai dar ne kiekvienai tai pastebi. Lietuvei gi tenka nuolatos budėti, išleidžiant vaiką į mokyklą, nes jam gresia ten didelis pavojus nutautėti. Kas neretai ir atsitinka.

Tėvams pasitikėti vien savo pačių tautiniu atsparumu, nėra jokio pagrindo, jeigu visa, vaiką supanti aplinka yra svetima. Sauras jo tėvų namų gyvenimas vaikui duoda per mažai. Stengiantis iš paskutiniųjų, gal jis šiaip taip dar kalbės savąja kalba ir atsimins tėvų pasakojimus apie jų gimtą kraštą, bet tai mažai jį bedomins, nes visiškai nesutaps su jo nauju gyvenimu už namų, kurį ir patys tėvai sunkiai tesupras.

Tik patys tėvai, aktyviai prisidėję prie vieningos tautinės bendruomenės, palaikydami savas mokyklas, organizacijas ir vaikus iš pat mažens įjungdami į tą bendrą lietuviškąjį pasaulį, gali jiems suteikti naujų impulsų, sukelti jo tautinę savigarbą ir pažadinti lietuviškus interesus. Jaunimas visados yra tautos ateitis, nuo jo priklausys visi mūsų lietuviškieji reikalai ir tautos išlaisvinimas. Dėl to būsimosios tautos elito, dėl tos jos ateities nėra ir negali būti per didelis joks rūpestis, nėra be vertės kad ir mažiausias pasiaukojimas. Šiuo klausimu berods visi sutariame. Tik visa blygybė ta, jog tos visos aktualios problemos lieka dažnai tik laikraščių lapuose ir susirinkimų salėse. Vos tik nuo jų kiek atitolstame, jau gyvenimo pasiutęs tempas ir rūpesčiai kasdieniniais reikalais mus pagauja, o visa kita vėl pasidaro tolima abstrakcija. Mūsų didžioji pareiga turėtų būti ta gyvenimą vis labiau sujungti su visuomeniniais reikalais, patiemis jais gyvenant, jais nuolatosis siejiantis. Tie, kurie konkrečiai dirba visuomeninį darbą, turėtų iš mūsų susilaukti nuolatinio dėmesio, palaikymo ir įvertinimo bei pagarbos. Juk tik jų pečiai remiasi visi mūsų tautiniai reikalai, jų ener-

gija lietuviškoji visuomenė gyvuoja.

Nors ir labai jautri ir gąjį būtų visuomenė savo tautiniams, kultūriniais reikalams, ji yra nepastovi savo nuotakomis. Tikslingą jėgą ji gali išvystyti tik tada, jei ji yra drausmingai organizuota, pasirėmusi stipriais principais bei idealais ir turinti užsibrėžusi aiškius siekimus. Tokia yra tremtyje Lietuvių Bendruomenė. Ji mums reikia tą pat, ką savo krašte nepriklausoma valstybė, nes ji atstovauja savo tautos siekius, paremtus kaip tik jos nepriklausomybės atstatymo idėja. Ji mums yra lyg Nojaus arka, kurioje tik galime rasti išsigelbėjimą tame tarptautiniame okeane. Paskiros, kad ir stipriausios ekonomine bei tautine porsme, šeimomis bei pavieniai asmenys, kurie nuosaliai laikosi tos bendruomenės, yra tik besiblaškancios tame vandenyne valtėlės. Jos gali laikytis tik tol, kol užsis stipri audra ir jas sutriuškina.

Tik vienybėje galiybė. Tai supranta kiekvienas susipratęs lietuvis, o juo labiau moterys, kurių reikšmė ir įtaka šeimoje ir visuomenėje yra neginčijama. Žiauriai neteisčiai netekome savo nepriklausomos valstybės. Priešas mūsų tautą pavergęs materialiai ir fiziniai, stengiasi nuslopinti ir jos dvasią bei sutriuškinti jos moralę. Slapčia, kaip jaučiame, tauta dar gyvena viltimi, kad laisvame pasaulyje esą jos vaikai kovoja dėl jos teisių ir daro visa, kas įmanoma jos išlaisvinimui. Ar turime teisės juos tame tikėjime apvilti? Kada net mažytės, pus-

Skulptūrinės gėlės Sv. Petro ir Povilo bažnyčioje, Vilniuje.

Regina Matuzonytė-Ingelevičienė

Partizano motina (Nuotr. V. Maželio)

laukinės Afrikos tautos gauna nepriklausomybę, kaip mes galime ramiai užsidaryti savo kiaute ir atsiduoti aklam likimui, kada mūsų kraštui daroma ir toleruojama tokia baisi skriauda ir neteisybė?

Ką galime padaryti? Nuolatos budėti, nuolatos būti pasiryzusioms daryti, kas tuo laiku galima ir ką įtaigoja mūsų sąžinė. Kol nieko konkrečiau dėl vadavimo negalime padaryti, turime susicementuoti, stiprėti savo tarpe, kad tuo būdu ateityje galima būtų išvystyti reikiama jėgą. Štai artina-

Telefoninė liga

Vargiai ar Alexander Graham Bell galėjo numatyti, kad jo puikūs išradimas — telefonas yra vienas svarbiausių priešasčių moderniosios amerikietės namų šeiminingės žuvimo.

Šios moteriškaitės pradeda šaukti viena kitą, vos tik vyrui uždarius duris ir išėjus į darbą. Jų pasikalbėjimai daugiausia susideda iš gandų gaudelių "tas pasakė — anas pasakė" ir t. t. Šitai vyksta valandų valandomis, o labai dažnai ligi tol, kol jų vyrai grįžta namo. Didžiausias pavojus yra, kad jų namų apyvokos pareigos nėra atliktos.

Kai vyras grįžta iš darbo namo, jie liūdnai konstatuoja, kad namai nevalyti, vaikai nepavalgydinti, baltiniai neplauti, o valgis nepagamintas. Visur matosi netvarkos įrodymai. Kritikavimas gi tik pagimdo pyktį, ašaras ir grasinimą sugrįžti namo — pas motiną. Teisinamasi nuobodumu ir vienišumu. Bet moterys turi atsiminti, kad telefonas, kaip degtinė, turi būti vartojama su saiku, reikalui esant.

Vyras, įpuolę desperacijon ir negalėdami suvaldyti savo žmonių, uždėda ant telefono tam tikrą mažą užraktelį. Su juo visi pašaukimai išgirstami, bet negalima pačiai nesuivaldančiai moterėlei pašaukti kitą "vienišą" pasikalbėjimui.

Nelaimingoms mergaitėms

Britai mėgina įkurti namus toms nelaimingoms jaunuolėms mergaitėms, kurios nesugyvena su savo tėvais. Pirmieji tokie namai tik ką atidaryti Birminghame. Jų gyventojos yra mergaitės, kurios turi "girtuoklį tėvą ar pamotę, su kuria sunku sutikti, ar yra įsitikinusias, kad dėl kurių nors kitų priežasčių sąlygos namie yra nepakenčiamos". "Paprastai dėl šitokių aplinkybių", pasakė vie-

si Bendruomenės tarybos rinkimai. Parodykime savo susipratimą ir vienybę, visos aktyviai juose dalyvauskime! Juk labai svarbu turėti veiklią ir išmintingą vadovybę. Parodykime savo tautinį subrendimą ir interesą. Tuomi parodysime pavyzdį ir savo jaunimui, kuris subrendęs negalės mums nieko prikšti. Tai yra tik lengvas pavyzdingumo bandymas, o vienok labai reikšmingas ir svarbus. "Daryk šiandieną, ką gali, rytoj, gal, ašara griaudį riedės, — sako mūsų poetas. Darykime, ką galime, kad mūsų sąžinė būtų rami.

nas namų oficialiųjų tarnautojų, "mergaitės suklumpa, vedamos pagundų ir pėklūva į visokias bėdas".

Nukrovimo dienos

Sovietų Rusijoje, tokie pagrindiniai moteriškieji dalykai, kaip gorsetai ir kiti neminimieji apatiniai baltiniai, nėra masiniai gaminami. Juos sunku gauti nusipirkti. O rusų dieta, tačiau, susideda daugiausia iš krakmolinio maisto: duonos ir bulvių. Rezultatai tokie, kad sovietų moterys labai greitai storėja. Kad to išvengtų, dabar jaunesnės moterys Rusijoje prisilaiko vienos ar dviejų dienų dietos per savaitę. Tos dienos yra vadinamos "nukrovimo dienomis".

Dr. Kalvaitytės - Karvelienės naujai išleista knyga "Gyvenimo vingiais" yra jos atsiminimų I tomas. Tai graži dovana mūsų visuomenei. Knyga tuo labiau turėtų būti vertinama, nes lietuviškos moterys mažai rašė atsiminimų, o gydytojos atsiminimai yra vos antrieji mūsų tremtyje. Tad leiskite man išreikšti savo įspūdžius ir iškelti įdomesni ir reikšmingesni knygos turinį.

Pasiturinčių žemaičių ūkininkų duklė ji augo kaime, praleisdama ten ne tik vaikystę, bet ir jaunatvę iki 21 m. amžiaus. Dalyvavo visuose lauko darbuose ir namų ruošoje, maisto, rūbų paruošime, audė, mezgė ir t. t. Ji turėjo galimybę visa tai gerai pažinti ir atsiminti, todėl ir yra toks įdomus šitų dalykų aprašymas. Šioje knygoje mes susipažįstame su kaimo gamta, gyvenimo aplinka, su šeimos ramiu, darniu gyvenimu, su žmonių būdu, charakteriais, papročiais. Ji aprašė irgi įdomius, ypatingus įvykius, švenčių iškilmes, krikštynų, vestuvių papročius. Nemažas rinkinys liaudies dainų ir pasakų užima apie 70 psl. Tai brangi, vertinga dovana tautosakai.

Gražioje gamtoje darbštus, ramus, darnus žmonių gyvenimas sudaro labai malonų įspūdį skaitytojui ir yra brangi praeities medžiaga, nes tas gyvenimas, koks tuomet buvo, nebe-grįš.

Šalia vie to d-rės Kalvaitytės knygoje dar įdomesnis yra jos gyvenimo ir ruošimosi mokslan aprašymas, bet įdomiausia yra pačios autorės asmenybė: nepaprastas veržlumas

V. TUMENIENĖ

mokytis, siekti aukštojo mokslo. Ji yra pasiryžusi, siekdama šito tikslo, nugalėti visus sunkumus, visas kliūtis. Brolio išmokyta gerai skaityti ir rašyti lietuvių ir rusų kalba, toliau lavinosi pati, kiek galėdama skaitė knygas, kurias gauti tuomet nebuvo taip lengva.

Nors labai vėlai pradeda ruoštis mokslui, bet pakopė aukštai. Pasiruošia Vilniuje ir išlaiko Daugpilio gimnazijoje egzaminus eksternu 7 klasių, o Tartu brandos atestato. Atestatas buvo būtina sąlyga stoti Petrapilio Moterų medicinos institutui. Kodėl pasirinko mediciną? Ji aiškina, jog norėjusi dirbti savo krašte, teikdama pagalbą sergantiems. Tuo tarpu kitoje specialybėje beveik neįmanoma buvo gauti darbo tėvynėje. Negavusi paramos iš Lietuvos karo ir komunistinės

revoliucijos metais, turėjo studijuoti mediciną, pati tarnaudama. Įdomu skaityti tuometinį gyvenimą Rusijoje, med. mokslo dėstyama institute, studentų lietuvių visuomeninę veiklą. Baigus 4 kursus, dr. Kalvaitytė grįžta 1918 m. Lietuvoje. Ieško darbo ir dirba trumpai med. srityje. Svetimo Ministerijai paskyrus jai stipendiją, baigia medicinos mokslus Berlyno universitete.

Apie jos gyvenimą nepriklausomoje Lietuvoje, jos veiklą medicinos srityje ir visuomenėje tikimės išgirsti antrame atsiminimų tome.

Ši vertinga knyga, be abejo, gali būti įdomi tiems, kurie pažinojo savo kraštą ir jo gyvenimą. Bet siūlyčiau ją paskaityti ir mūsų jaunimui, užaugusiam svetimame krašte. Jis ten galėtų semtis daug žinių ir gražių įspūdžių, taip gyvai ir prieinamai aprašytų. O d-rės Kalvaitytės pavyzdys paskatintų jaunuosius nugalėti kliūtis, siekiant užsibrėžto tikslo.

Kodėl nylon'as irsta

New Yorko miesto valdybos skyrius kovai su miesto oro užteršimu išaiškino mįslę, aktualią įdomią moterims, gyvenantioms rytiniuose New Yorko miesto kvartaluose. Tuose kvartaluose vis labiau buvo skundžiamasi, kad ir geriausi nylonai nuostabiai greitai tempu ima irti, "leisti siūlus". Atsirado tam tikras konfliktas tarp klientų ir moteriškos konfekcijos parduotuvių bei nylono gamyklos. Tas reikalas tiek pagarsėjo, jog miesto valdyba juo susidomėjo, ėmė tirti ir priėjo revidicines išvadas, nes pasirodė, kad pagrindinis nylono irimo kaltininkas — tai statybiniai darbai toje New Yorko dalyje. Mat, tų darbų procese seni pastatai dinamitu sprogdinami, o eksplozijos atpalaiduoja tam tikrą azoto chemikalą, kuris drėgname ore nusileidžia žemai ir ardo kai kuriuos cheminius komponentus nyloninėse kojine. Ryšium su tuo faktu, New Yorko miesto valdyba išleido potvarkį, kuriuo leidžiama naudotis sprogstamomis medžiagomis tik tam palankiomis atmosferinėmis sąlygomis, būtent, kai oras nėra labai drėgnas.

1964 m. "500" festivalio karalaitė, kuri įteiks tradicinę Borg-Warner trofėją Indianapolio 500 mylių klasiniam laimėtojui, yra Donna Kay McKinley, 20 m., Indianapolio universiteto studentė. Sellersburgo, Ind., gyventojas, D. McKinley gauna stipendiją iš trofėjaus sponsoriaus ir ji važiuos oficialiame automobilyje lenktynių dieną gegužės 30 d.

Kad perlai žibėtų — reikia juos dėvėti

Brangenybių pardavėjai pataria moterims dėvėti tikruosius perlaus ar kultūrinius kaip galima dažniau. Retai nešiojami jie geltonuoja, o dažnai — įgauna gražų blizgesį. Tikrus arba kultūrinius perlaus reikia nuvalyti su drungniu vandeniu ir švelniu skudurėliu. Nušluostyti sausų švelniu skuduru. Kuo dažniau valyti, tuo geriau.

Garbingoji bulvė — pilna vitaminų

Pigiai kainuojanti bulvė duoda daug dividendų. Neveltui sovietuose bulvė yra dainos apdainuojama (tik ten todėl, kad jos labai trūksta). Bulvės yra kasdien vartojamos.

Žiūrint maisto vertės, viena vidutinio didumo bulvė gali atstoti 1/5 vitamino C, rekomenduojamo kasdien. Bulvėse taipgi yra thiamino ir niacino (B vitaminų), priedo geležies, fosforo ir potassiumo (mineralas).

Tuo pačiu metu toji vidutinio didumo bulvė, ar tai virta, kepta, krosnyje ar garuose virta — turi tikrai 100 kalorijų. Tai yra maždaug tiek pat, kiek didelis obuolys, apelsinas ar pusė grapefruito.

Susidomėjimas ženklais

Ar namų šeiminingės ir pardavėjai nebesidomi duodamais šiame krašte ženklais? Ne, anot didžiųjų ženklų išdalintojų, kurie tvirtina, kad biznis nuo pereitų metų padidėjo 5%. Tačiau yra nesklandumų. Tų ženklų kritikai nurodo, kad ženklų vartojimas pakėlė maisto kainą 2%. W. T. Grant nebeduoda ženklų daugiau kaip 1,000 savo įvairenybių krautuose, ir New England didžiosios maisto parduotuvės nustojo juos dalinti 100 savo krautuvių A & P, šio krašto didžiausioji maisto parduotuvių kompanija, pradėjo duoti ženklus pereitais metais maždaug 2,250 parduotuvių.

Iza Motekaitienė

ATGAILA

Mano, tik mano širdy...
Atleisk!
...Kai kupina svajonių galva
Man dabinais sidabru, —
Nuo Taves bėgau
Ir paskui tamsos dvasią
Išdydan į sodus juodų gėlių...
Atleisk už nuodėmę,
Kuri rugsėjo šnaranciais, silkais,
Užrišus man akis,
Viešėjo valandėlę
Atleisk ir išklausk, prašau:
Nelaistyk vienuogynų
Ir į rugsėjo žiedus
Nepilk medaus!
Atleisk už nuodėmę,
Kuri atrodė Tavo dovana:
...rugsėjo šnaranciais silkais
užrišus akis,
viliojanti, saldi
viešėjo valandėlę
Apakintoj širdy!

Sovietišky madų demonstravimas Vakarų pasauliui. Pavasarinės mados, kaip ir pats pavasaris, pasirodo Maskvoje kiek vėliau, negu, sakysime, tokiam Paryžiui. Šios mados buvo pademonstruotos GUM, nors didelėje, bet ir vienintelėje universalinėje parduotuvėje Sovietų sostinėje.